QUINQUAGINTA

RATIONES

&

MOTIVA,

Cur in tanta varietate Religionum & Confessionum Fidei, in Christianitate moderno tempore vigentium, sola Religio Romano Catholica, sit eligenda, & omnibus aliis præferenda.

A quodam

NEO-CATHOLICO

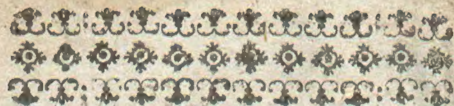
Omnibus Dominis

ACATHOLICIS

OBLATA.

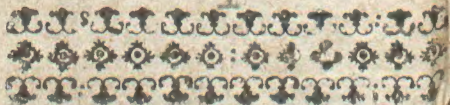
Olim Tyrnaviæ Typis Academicis impressa Anno 1702.
Nunc reimpressa Anno 1734.

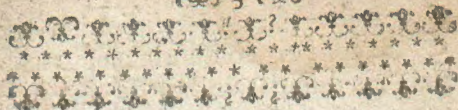
Typis Coll: Varsav: Societatis JESU.

Libellus hic uti ſummè proficuus Reimprimatur. In quorum fidem manum meam appono.

Gvilhelmus Robertſon Auditor Generalis & Judex.
mp.

PROLOQUIUM.

POſtquam complures annos magno ſtudio & ſummâ diligentiâ ac ſedulitate in inveſtiganda vera Religione & Fide ſalvifica, (quam unicam eſſe ſciebam) inſumpſiſſem, ſolius veritatis indagandæ gratiâ, & amore ſalutis æternæ, longiſſimoque tempore anceps animo hæſiſſem, quam nam ex tam diverſis Religionibus ac Confeſſionibus tenere deberem? atque hunc in finem, varias Academias & Univerſitates obiviſſem, plurimos Authores & Scriptores de modernis Fidei Controverſijs tractantes tàm Catholicos, quam Acatholicos evolviſſem, multos Do-

ctores diverſarum Religionum ac Confeſſionum conſuluiſſem, varijs publicis diſputationibus de his materijs interfuiſſem, ac ipſemet quoque, cum primarijs viris ſingularum ſectarum, Confeſſionum, ac Religionum, privata colloquia hac de re inſtituiſſem, dubia mea tàm Catholicis, quàm Acatholicis propoſuiſſem, neque tamen id, quod unicè deſiderabam conſequi ac obtinere valuiſſem. Tandem ſtatui mecum, opportunum tempus & locum mihi ſeligere, in quo ſepoſitis omnibus alijs curis, ac negotijs, in hoc unicum negotium negotiorum omnium maximum (utpote æternam felicitatem aut infelicitatem concernens) totus quantus incumberem, & illud in ſeriam deliberationem aſſumerem. Atquè ut hujus deliberationis ſalutarem animæ meæ effectum, totiesque exoptatum finem aſſe-

aſſequerer, ſequentia eidem judicavi præmittere:

Primò. Auxilium & gratiam Spiritûs Sancti, impensé implorare, ac lumen veræ Fidei, à DEO tanquam à Patre luminum, qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, magnis votis expoſcere (Fides ſiquidem eſt ſingulare donum DEI, quo illuſtratur homo ad aſſentiendum omnibus, quæ DEUS nobis revelavit.)

Secundò. Conſtitui ac firmiter propoſui, me à vitijs per gratiam DEI continere, notum ſiquidem habui, *quoniam in malevolam animam non intrabit ſapientia, nec habitabit in corpore ſubdito peccatis*, & certus ſum, ac fui, plurimos retardari ab agnitione veræ Fidei, eaque amplectenda, ex eo, quòd ſint irretiti multis vitijs, ſed præſertim carnalibus.

Tertiò. Depoſui omnem affe-

 ctum

ctum privatum, & magis inclinantem ad unam potiùs Religionem, quàm ad alteram, omnemque præconceptam sinistram opinionem de altera; sed statui me coram DEO, penitùs indifferentem, ad hanc vel illam Religionem eligendam, prout mihi Spiritûs Sancti gratia, ac recta ratio, absque omni affectione privati commodi, & timore alicujus incommodi temporalis, dictaverit.

Quartò. Hanc deliberationem & electionem ita conatus sum instituere, sicut optâssem illam instituisse in hora mortis, & in extremo die judicij, & rationem dare DEO, cur potius hanc religionem elegerim, & non aliquam aliam. Undè proposui in animo, ut si in aliqua Religione vel minimum errorem in dogmate Fidei reperero, eandem illico reijciam, neque amplius in

in materiam deliberationis assumam. Ecclesia enim *DEI vivi, debet esse, & est, Columna & firmamentum veritatis.* Tim. 3. ℣. 15. Sed Columna veritatis nullum fulcit errorem, ergo vera Ecclesia DEI nullum in Fidei dogmate debet habere errorem. His præmissis ut fundamentaliter procederem, præsupposui, primò certa infallibilia fundamenta Fidei Christianæ, & inquibus omnes Religiones Christianæ, licèt inter se differentes, convenire debent, & quæ negari non possunt ab ullo Christiano, sine summæ impietatis, blasphemiæ, & Atheismi nota Præsupposui. 2do Principia rectæ rationi conformia in eligendis rebus, quæ ab omnibus prudentibus admittuntur, quæ qui reijcere vellet meritò argueretur magnæ imprudentiæ.

Porrò fundamenta in quibus omnes Christianæ Religiones conveniunt, sunt;

1. Datur Deus verus & Unus.

2. Hic Deus est ens perfectissimum, essentialiter includens omnem perfectionem, & excludens omnem omnino imperfectionem.

3. Hinc essentialiter est verax, ita ut nec falli nec fallere possit. nec falsum dicere, seu nec aliter rem aliquam revelare quàm sicut eam cognoscit, nec aliter eam cognoscere quàm sit in se, adeoque tàm in cognoscendo quàm in dicendo est essentialiter verax.

4. Est omnipotens. Apud quem *omnia sunt possibilia* Matt. 1. *& non est impossibile apud DEUM omne verbum* Lucæ 1. Licèt illud humano aut etiam Angelico intellectu, comprehendi non possit.

5. DEUS est Fidelis, absque ulla iniquitate, justus & Rectus. Deutor. 32. v. 4.

6. DEUS est immutabilis. *Non est DEUS quasi homo ut mentiatur, nec ut Filius hominis ut mutetur.* Num. 23. *apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis adumbratio.* Jacob. 1. v. 16. quidquid igitur DEUS revelat, verum est, & simul possibile; & quidquid promittit, id potest & vult præstare, & præstabit infallibiliter.

7. Deus est sapientissimus. *Cujus sapientiæ non est numerus.* Psal. 146.

8. DEUS est infinitæ misericordiæ, *Dominator Dominus DEUS misericors & clemens, patiens & multæ miserationis.* Exod. 34. *Et misericordiâ Domini plena est terra.* Psal. 118.

9. DEUS est Justus. Est Remunerator bonorum, & Vindex malorum. *Justus in omnibus vijs suis.*

Psal. 144. ℣. 18. *Credere oportet accedentem ad DEUM quia est, & inquirentibus se Renumerator sit.* Ad Heb. 11. ℣. 6.

10. DEUS est summa Sanctitas, & summa Bonitas & Benignitas. *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus DEUS Sabaoth.* Isai. 4. Et Sanctus non solùm in se, sed & in *omnibus operibus suis.* Psal. 144. ℣. 17. Hoc igitur sit certum ac indubitatum quòd quæcunque Doctrina continet aliquid his divinis perfectionibus repugnans, simpliciter falsa sit, & omnis secta quæ talem doctrinam pro Fidei dogmate habet, sit erronea ac proinde absolutè reijcienda, neque in materiam deliberationis assumenda.

11. Unicam homo habet animam, quam necesse est aut damnari, aut salvari per totam æternitatem. *Quid autem proderit homini etiamsi universum mundum lucretur; animâ verò suæ detrimentum patiatur, aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?*

12. Æternitas est, cujus finis nullus, cujus mensura semper, est series infinita temporum, est numerus sæculorum sine termino.

13. Finiti ad infinitum nulla est comparatio, O felix beatorum æternitas, ô misera damnatorum! hæc æternitas alterutra, nos expectat, sine vera Fide, illa non obtinetur. Ergo si hanc non habuerimus, altera infelicissima infallibiliter nos manet.

PRINCIPIA PRUDENTIÆ,

In rebus præsertim summi momenti eligendis.

1. IN electione & præelectione rerum, præferenda sunt majora bona, minus bonis; & à fortiori ipsis malis; certa, incertis ac dubi-

dubijs, vera falsis, perpetua ad breve tempus durabilibus, æterna quibuscunque temporalibus, conformia rectæ rationi, eidem difformibus.

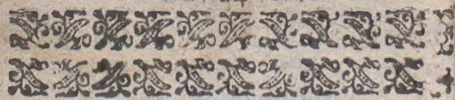
2. Ad finem unicè desiderabilem obtinendum, adhibenda sunt media apposita & proportionata, & potiùs magis certa, quàm minùs certa, vel omninò incerta.

3. Ex medijs ad salutem æternam consequendam, illa sunt certiora, per quæ constat multos consecutos esse salutem æternam, quàm ea, per quæ neminem certò constat, eam adeptum fuisse.

4. Illa quoque media ad salutem sunt certiora, quæ adhibenda suadet recta ratio, & authoritas Virorum sapientum, ac eximijs virtutibus præditorum, & Sanctorum, aut quæ sug gerit ipse Spiritus DEI; quàm quæ dictat caro, sangvis, mundus, & vitæ

vitæ licentia, ac libertas. *Spiritus enim est qui vivificat, caro non prodest quidquam.* Joh. 6. v. 64: *Qui enim secundùm carnem sunt, quæ carnis sunt, sapiunt; qui verò secundùm Spiritum sunt; quæ sunt Spiritûs sentiunt. Nam prudentia carnis mors est: prudentia autem Spiritûs, vita & pax, quoniam sapientia carnis inimica est DEO.* Ad Rom. 8. v. 5. 6. 7. 8. *Qui autem in carne sunt, DEO placere non possunt.*

His fundamentis & prudentiæ principijs in eligendis rebus præsuppositis, institui sequentes considerationes, ex quibus erui convincentia motiva, cur potius elegerim, & amplexus fuerim Fidem Romano-Catholicam, quàm ullam aliam sectam, ex illis, quæ nunc in Christianitate vigent, curque omnes cæteras Religiones repudiaverim.

CONSIDERATIO PRIMA.

PRo prima itaque consideratione assumpsi in deliberationem, utrū meliùs fecero, si me adjunxero Statui Catholico vel Evangelico (quo titulo glorianrur in Hungaria Lutherani & Calvinistæ simul.) Et quidem quisnam, & qualis sit Status Catholicus, illicò intellexi, nempe quòd sit eorum qui sequuntur Fidem Romanam per totum orbem terrarum, semper & ubique, ac in omnibus Articulis Fidei sibi æqualem ac similem. Circa autem statum Evangelicum, statim impegi in periculosissimum scopulum; sic enim mecum ratiocinabar. Status Evangelicus deberet ille esse qui tenet doctrinam, per omnia Evangelio conformem. Atqui

Atqui doctrina quam tenent Lutherani & Calvinistæ simul, non potest esse conformis Evangelio. Duæ siquidem doctrinæ sibi contrariæ vel planè contradictoriæ simul non possunt esse conformes eidem veritati Evangelicæ, sed alterutra earum necessariò debet esse difformis eidem. Constat verò doctrinam Lutheranorum & Calvinistarum in multis Articulis Fidei sibi esse contrarias & planè in aliquibus contradictorias. Ergo utraque simul non potest esse conformis veritati Evangelicæ. Ergo non possunt constituere unum statum Euangelicum, adeoque hic status, est omninò chymericus. Ego autem nolui in hac mea electione & deliberatione venari chymeras, sed indagare ipsam veritatem rerum Fide Divina credendarum. Igitur hic status Evangelicus non cadit sub meam electionem & consequenter illum

illum ab eâ prorsus judicavi reijciendum.

CONSIDERATIO II.

DEindè institui hanc considerationem. Cùm Calvinistica & Lutheranica Religio simul utraque non possit dicit Evangelica, an saltem alterutra, & seorsim illarum aliqua sit Evangelica, adeoque una alteri præferenda & consequenter hæc potius quàm illa præeligenda, sed rursus hæsi. Ratio siquidem ipsa mihi dictavit in prælectione unius rei præ altera, debere esse potiores Rationes pro una parte, quàm pro altera. Non potui autem invenire potiorem rationem, cur Lutherana doctrina debeat dici Evangelica, quàm Calviniana, nec è contra; sed neque ab ipsis Lutheranis & Calvinistis hanc extorquere potui. Nam utraque pars citabat pro se aliquos textus Evangelij,

lij, & circa citatum textum Lutherani aliter eundem interpretabantur, aliter item Calvinistæ. Et illi asserebant suam interpretationem esse veram ac genuinam, & Calvinistarum falsam, & é contra Calvinistæ suam interpretationem esse veram & Lutheranorum falsam. Utraque autem pars veritatem suæ interpretationis probabat ex dictamine proprij Spiritûs, qui erant sibi prorsus oppositi, & neutra pars potuit assignare rationem vel motivum, cur potius alterius privatus Spiritus & Critirion aberret à veritate interpretationis & non suus. Non potui proinde inter has duas doctrinas, unam potius eligere quàm alteram. Ergo utramque judicabam reijciendam.

CONSIDERATIO III.

ILlud quoque càpere non potui, quo fundamento Lutherani & Calvi-

Calvinistæ excludant à statu suo Evangelico, Anabaptistas vel Arianos. Nam hi eodem planè jure, dicunt se debere vocari Evangelicos & suas doctrinas conformes esse Evangelicæ veritati. Imò à potiori, quàm Lutherani & Calvinistæ. Anabaptistæ siquidem dicunt: In Evangelio nullibi legimus infantes esse baptizatos; Imò Christus dicit: *Qui crediderit & baptizatus fuerit hic salvus erit.* Ergo Fides debet præcedere Baptismum, Fides autem non datur nisi in adultis, ergo ante adultam ætatem nemo debet baptizari. Ergo nostra doctrina est conformior Evangelio, quàm Lutheranorum & Calvinistarum admittentium baptismum puerorum. Ariani pariter dicent: In Evangelio expresse dicit Christus *Pater major me est.* Ergo nos, juxta Evangelium docemus Filium in Divinis non esse æqualem Patri sed mi-

minorem Patre. Nec admittimus in præsenti Textu interpretationem SS. PPm. Filium esse minorem Patre secundùm humanitatem, æqualem verò secundum Divinitatem (si ea contra nos adducatur à Lutheranis & Calvinistis) Quia & ipsi Lutherani & Calvinistæ, in materijs controversis inter se & Catholicos, interpretationem SS. PP. reijciunt. Nec est major ratio, cur in hoc puncto authoritas PP. deberet valere, & non in alijs materijs Fidei?

Si verò ipsi suam & privati sui Spiritûs interpretationem adducant, petent sibi eandem interpretationem ostendi in scriptura expressis terminis, cùm utraque pars admittat quòd nihil sit credendum, nisi quòd expressè & explicitè ac clarè in scriptura Sacra habeatur.

CON-

CONSIDERATIO IV.

IN præsenti consideratione occurrit mihi monitum illud scripturæ Sacræ; *State super vias & videte & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona & ambulate in ea.* Jerem. 6. & judicavi apud me illam viam ad Cœlum esse meliorem, securiorem, & magis certam ac tutam, per quam constat quam plurimos jam pervenisse ad cœlum, quàm illam per quam hactenus neminem constat ad cœlum pervenisse. Subsumpsi deinde. At qui pro certo constat quòd multi qui in Fide Romano-Catholica vixerunt & mortui sunt, salvati sint; quòd verò aliqui, alias Religiones tenentes salvati sint, certò non constat; Et inde intuli: Fidem Romano-Catholicam certiorem viam esse ad salutem consequendam, quàm quamcunque aliam Religionem, ac proindè hanc præ alijs eligendam.

CONSIDERATIO V.

HInc ulterius sic argumentabar: Omnis qui salvatur, placet Deo. *Atqui sine vera Fide nemo potest placere Deo.* Ergo Fides & Religio illa per quam quis salvari potest, est vera. sed indubium est multos tenentes Fidem & Religionem Romano-Catholicam salvatos fuisse (Quod nec ipsi quidem Adversarij negare audent) ergo Fides Romano-Catholica est vera Fides ac Religio. Ergo hæc est eligenda.

CONSIDERATIO VI.

HInc rursus sic arguebam: Sicut unus est DEUS verus, ita & una Fides est vera; juxta illud S. Pauli: *unus Dominus, una Fides unum Baptisma.* Ad Ephes. 4. ℣. 4. Una igitur est Fides vera & salvifica, sicut unus est Dominus, sivè DEUS. Ergo si Catholica Fides est

vera & salvifica (ut ostensum est) Reliqua Religionum genera non habent rationem veræ Fidei, neque extra Fidem Catholicam datur salus. Ergo Fides Catholica est præ cæteris mihi eligenda.

CONSIDERATIO VII.

SEd & illud me plurimùm confirmavit, in proposito ad amplectendam Fidem Romano-Catholicam, quod Catholicos salvari posse etiam Hæretici profiteantur, Catholici autem firmissimâ Fide credunt neminem extra Ecclesiam Romano-Catholicam salvàri posse. Quæ ergo dementia foret, cum Catholicis non stare, (quos etiam Adversarij salvari posse admittunt) sed cum Acatholicis, quos Catholici salvari posse negant. Cui enim non suaderem tutiorem in periculosissimo discrimine viam. Illa autem est tutior

tior, quam probat utraque pars, licèt sibi adversaria, quàm illa, quam una tantùm pars probat, altera etiam jurando reprobat. Sic nemo dubitat utriusque medici judicio medicinam probatam tutiùs accipi, quám alterius judicio damnatam ut mortiferam;

CONSIDERATIO VIII.

MEmor verò illius moniti Deutor. 32. *interroga Patrem tuum, & annunciabit tibi, majores tuos & dicent tibi.* Et illius proverbior. 22. *Non transgredieris terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui.* Consului libros veterum SS. PP. quid consilij ex ijs capere possem, super hac quæstione; Utrùm Romano-Catholicam fidem, an aliquam ex alijs Religionibus amplecti debeam? Ex his primus mihi occurrit S. Augustinus (qui pariter ex Manicheorum hæresi conversus est ad Fidem Roma-

Romano-Catholicam) Simul addens rationem suæ conversionis Tom. 6. contra Epist: Fundam. cap. 4. hunc in modum: *Multa sunt quæ in Ecclesiæ Catholicæ gremio me justissimè tenent: Tenet consensus populorum, atque gentium: tenet Authoritas miraculis inchoata, spè nutrita, charitate aucta, vetustate firmata: tenet ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascendas oves Dominus commendavit usque ad præsentem Episcopum successio Sacerdotum. Et cap. 17.* de utilitate credendi. *Dubitabimus nos in ejus Ecclesiæ condere gremio, quæ ab Apostolica Sede per successiones Episcoporum, hæreticis partim consiliorum gravitate, partim miraculorum Majestate, damnatis, Culmen Authoritatis obtinuit?* Alter hoc adhuc antiquior fuit S. Irenæus Lib. 3. cap. 3. sic scribens De Romana Ecclesia: *Ad hanc Ecclesiam, in qua semper*

per

per conservata ea, quæ est ab Apostolis traditio. Tertius est Tertulianus in præscrip: cap. 36. *Habes Romam Undè nobis quoque Authoritas præsto est, statu felix Ecclesia, cui totam doctrinam Apostoli cum sangvine suo profuderunt.* Qurtus est San: Hieronymus Ep. 3. contra Ruffinum cap. 4. *Scito Romanam Fidem Pauli Authoritate munitam.* ac in extremo dialogo adversus Luciferum! *brevem* (inquit) *apertamque animi mei sententiam proferam; in illa Ecclesia esse permanendum, quæ ab Apostolis fundata usque ad diem hunc durat.* loquitur autem citato loco de Romana Ecclesia. Demùm his accessit S.Nazianzenus, qui ad præsentem meam quæstionem sic respondet: (carmine de sua vita) *Fides Romana recta erat jam antiquitùs, & recta perstat nunc etiam, nexu pio, quodcunquè sol videt, devincens.*

B Qui-

Quibus intellectis non potui non acquiescere horum sapientissimorū, & Sanctissimorum Patrum judicio, decrevi proinda Fidem Romano Catholicam amplecti.

CONSIDERATIO IX.

RECurri dein ad alios Sanctos, & Sanctas DEI, & quæsivi ex iis, in quânam fide illi, & illæ vixerint, & per quam fidē ad salutem æternam pervenerint? & responderunt omnes, se in Fide Romana vixisse, & per hanc fidē & ad salutē æternam pervenisse. Sic mihi respondit, ex Episcopis S. Martinus, S. Nicolaus, S. Athanasius & plurimi alij. Sic ex Monachis, S. Dominicus, S. Franciscus &c. Sic ex Viduis S. Monica, S. Brigitta, S. Elisabetha, &c. Sic ex Virginibus S. Agatha, Lucia, Agnes, Catharina &c. Undè hanc feci Resolutionem, si hi San-

cti, & hæ Sanctæ, hanc fidem tenētes pervenerunt ad Cœlestem gloriam, hæc profectò est tutissima, & securissima via ad Cœlū, & nulla alia quærenda.

CONSIDERATIO X.

COnverti me postmodúm ad Sāctos Martyres, & ex his quæsivi, quænā fuerit illa fides, pro cujus veritate ipsi sangvinem suum fuderunt, exilia, & tantos cruciatus, ac tormenta tam patienter sustinuerunt, tam diuturnos carceres toleraverunt? & responderunt omnes, illam fidem non fuisse aliam, quâm Romano-Catholicam. Sic responderunt mihi, Tres & triginta Martyrio affecti Romani Pōtifices. Sic Cornelius, & Cyprianus, sic Fabianus & Sebastian9, sic S. Laurentius, sic S. Agatha, S. Cæcilia, S. Dorothea, S. Barbara, & innumeri alii, & aliæ. Conclusi proindè mecum, fidem

fidem illam, in cujus veritatis Testimonium vitam suā deposuere, tàm gloriose, tàm hilariter, & libenter tot & tanti Testes, non possè non essè veram. Quomodo igitur amplius potui dubitare de Ecclesiæ Romano-Catholicæ Veritate?

CONSIDERATIO XI.

DEjeci dein mentis oculos in Tartara, & vidi ibidem æternis cruciatibus torqueri Simonem Magū, Novatianum, Arium, Vigilantium, Pelagium, Nestorem, Macedonium, Marcionem, Machometem &c. & quæsivi ex ijs, ob quam causam sint ignibus æternis addicti, & responderunt mihi: causam hanc damnationis suæ esse, quòd recesserint ab Unitate Ecclesiæ Romano-Catholicæ, & Authores fuerint sectarum ab illa alienarum. Salubriter igitur mecum conclusi, quod si non volo cum illis

illis æternum ardere, non debeam ab Ecclesia Catholica recedere.

CONSIDERATIO XII.

NEmo est qui dubitare possit, S. Pauli Apostoli fidem fuisse veram, & Apostolicam Fidem. Atqui hæc fuit eadem cum Romana; uti ipsemet S. Apostolus testatur scribens ad Romanos 1. ℣. 11. *Desidero simul consolari in vobis* (Romani) *per eam, quæ invicem est, fidem vestram, atque meam.* Ergo Romana fides fuit, & est, vera, & Apostolica Fides. Et ipsi quoque adversarii concedūt verā, & Apostolicam ab initio fuisse, sed postea, dicunt eam defecisse (quod Romano Catholici constanter negant) dicunt id quidem illi, sed non probant. Nam si quis quærat ex illis: in quibus dogmatibus Fidei defecerit, &

ubi? ac quando? nihil certi adducere possunt: illis autem incumberet probatio. Profectò si certò constaret aliquam Familiam antiquissimæ Nobilitatis esse, & aliquis diceret, habuisse quidem olim illam Nobilitatis Prærogativam, sed posteà eandem deperdidisse, talia dicenti incumberet probatio, quãdo? & ex quibus causis eandem amiserit? quod si probare non posset, ad minimum in *Emenda lingva*, coram æquo Judice convinceretur.

CONSIDERATIO XIII.

CUm in hac deliberatione essem: An scilicet Fidem Romano Catholicam præeligere deberem, vel aliam ab ea alienam; nova se mihi objiciebat difficultas. Nempe hæc: Quòd si Catholicam Religionem reijcerem, iterum deberem aliam deliberationem instituere,

tuere, quamnam ex illis ab Ecclesia Romano-Catholica alienis præeligere deberem. An Lutheranam? vel Calvinianam? aut Arianam? cùm hæ Religiones in multis inter se discrepent, & ad invicem se gravissimorum errorũ incusent. Imo estò me jam ad unam ex istis eligendam determinarem, necdum esset finis deliberationis, siquidem hæ Religiones rursus sunt subdivisæ inter se; Et sic rursus instituere deberem novam deliberationem, quam nam ex tam diversis, & subdivisis tenere, & amplecti debeam. Præstabat igitur unâ fideliâ omnes has ex ijsdem rationibus reijcere, & Fidem Romano-Catholicam amplecti. *Cui Deus dedit, usque ad consummationem Sanctorum, in opus Ministerii Pastores & Doctores in ædificationem Corporis Christi, ne circumferatur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in a-*

 stutia

ſtutia ad circumventionem Erroris. Ad Ehef. 4. v. 14.

CONSIDERATIO XIV.

ILlud mihi ſtatim initio hujus deliberationis propoſueram. Quod in quacunque ſecta vel Religione, errorem in fide & contra rectam rationem deptehendero, illam omninò velim reijcere, nec amplius in materiam electionis aſſumere. Examinavi proindè varia fidei dogmata modernarū Religionum à Romana Catholica alienarum ex fundamentis & principiis in exordio hujus diſſertationis præſuppoſitis, ſic de iiſdem ſigillatim diſcurendo: Pro Exemplo primo poſui hunc diſcurſum. Deus eſt infinitæ ſapiētiæ & infinitæ bonitatis, & impoſuit nobis certa præcepta, ob quorum trāſgreſſionem graviſſimè & quidem in æternum homines punit. Ergo debent talia præcepta illa eſſe, quæ cū

illius gratia à nobis obſervari poſſint, alias enim non eſſet ſapiētiſſimus Legislator, nec eſſet Benigniſſimus Dominus; ſi propter tranſgreſſionē illorū, æternū homines puniret. Nemo enim dicet illum ſapientiſſimum eſſe Dominū, & ſimul Benigniſſimū, qui ſervo ſuo præcipit id, quod abſoluté præſtare nō poteſt. V: G. ut ſolis curſum ſiſtat, vel ut cœlū digito tangat, & propter hoc, quod præceptum ſibi impoſibile executioni non daret, graviſſimis pœnis, & exquiſitis tormentis, eum puniret, ac excruciaret. Deus autē eſt Sapientiſſimus Legislator, & ſimul ſummæ imò infinitæ bonitatis, & Benignitatis. Ergo nobis nō propoſuit talia præcepta, quæ â nobis gratiâ illius adjuvante obſervari non poſſint; Ergo falſū dogma fidei eſt omnium Novatorū, quòd præcepta Dei impoſſibile ſit à nobis, adjuvante illius

gratiâ observari.

Exemplum 2dum est. Deus est summæ bonitatis. Ergo nihil admittendū est in Deo quod repugnat ipsius bonitati. Repugnaret autem ipsius summæ bonitati si aliquem ante prævisa ulla illius demerita, purè ex sua voluntate, præordinaret ac reprobaret ad æternam damnationem, imò hoc fine illum crearet. Ergo talis reprobatio in Deo nō datur. Ergo falsum est hoc dogma Calvinistarū, adeoque reijciendum, unà cum sua secta, quæ illud tenet.

Exemplum Tertium sit. Deus est essentialiter verax & omnipotens & nihil apud eum est impossibile. Ergo cùm Christus (qui utique simul erat Deus) porrigendo in ultima cœna panem, & vinum Discipulis suis, dixerat: *Hoc est corpus meum: Hic est sangvis meus.* Vel non dixit verum; & sic non est essentialiter

verax.

verax. Vel non potest id facere, ut panis transeat in illius carnem, & Vinum in Sangvinem; & sic non est omnipotens, adeoq; nec Deus. Est autem Deus, ergo essentialiter Verax ac Omnipotens. Et certè si Deus potuit ex nihilo creare Mundū, & Christus in Nuptiis Canæ Galileæ transmutare aquam in vinum, potuit & panem, ac vinum transmutáre in corpus suū, ac Sangvinem suum. Ergo hoc Dogma Fidei Calvinistarū, qui negant in Eucharistia realē præsentiam Corporis & Sangvinis Christi, est falsum. Plura similia exempla adducemus in sequentibus.

CONSIDERATIO XV.

IN hoc examine dogmatum Fidei, alienarū Religiorum â Fide Romano-Catholica, reperi in ijs plurima paradoxa, prorsus incredibilia, & rationi rectæ penitùs difformia. Exemplum sit. Docent inter reli-

 qua

qua, hoc etiam: quòd omnia peccata ſint æqualia, nec ullum dari peccatum, quod ſit veniale, undè ſic arguebam: Verbū otioſum eſt peccatum, cùm Chriſtus Dominus minetur de omni verbo otioſo dandā eſſe nobis in die judicii rationem. Ergo ſecundùm hoc Dogma Novatorum, eſt æquale reliquis peccatis. Ergo & peccato blaſphæmiæ. Ergo & peccato incredulitatis. Ergo & Apoſtaſiæ à Fide Chriſti. Si eſt æquale his peccatis peccatum otioſi verbi. Ergo eſt etiam æqualis culpæ. Si eſt æqualis culpæ; Ergo æqualē meretur pœnam. S æqualem meretur pœnam, Ergo etiam æqualem habet remiſſibilitatem, vel irremiſſibilitatem. Ergo æqué difficulter remittitur, ac alia peccata. Et tamē Chriſtus de pœnis, & remiſſibilitate peccatorum longè aliud docuit; Nam Matth. 5. v. 22. dicit *Qui ira-*

iraſcitur Fratri ſuo reus erit juditio, qui dixerit: Racca, reus erit concilio, qui dixerit: Fatue, reus erit gehennæ ignis. Ergo iræ affectus erga proximum meretur quidem aliquam pœnam; ſed majorem, verbum acerbū, & adhuc majorem verbum cōtumelioſum. Deindé 1. Joan: 5. v. 16. dicitur. *Eſt peccatum ad mortem.* Ergo eſt peccatum aliquod, quod non ſit ad mortem. Ergo non omnia peccata ſunt æqualia. Præterea eſt peccatum, quod neque in hoc, neque in alio ſæculo remittitur. Quale eſt peccatum in Spiritum Sanctum. Ergo aliqua peccata ſunt, quæ in hoc vel in alio ſæculo remittuntur. Ergo non eſt æqualis remiſſibilitas in omnibus peccatis. Ergo nec æqualis culpa. Ergo non omnia peccata ſunt æqualia. Demùm proverb: 24. ℣. 16. habetur. *Septies enim cadit juſtus & reſurget,*

 impii

impii autem corruent in malum. Ergo ſunt aliqua peccata quæ non tollunt habitualem juſtitiā; & alia quæ eandem tollunt. Ergo omnia peccata non ſunt æqualia. Ergo ſectā vel Religionem illam, quæ hoc falſum Dogma tenet, meritò judicavi eſſe rejiciendam.

CONSIDERATIO XVI.

JUxta eoſdem, omnia noſtra bona opera, ſunt peccata. Et juxta eoſdem omnia peccata ſunt æqualia. Ergo omnia noſtra bona opera, ſunt æqualia peccata, reliquis peccatis: Igitur orare Deum erit æquale peccatum, ac blaſphæmare contra Deum: Et Eleëmoſynā dare pauperti, erit æquale peccatum, ac eundem pauperem ſpoliare: & injuſtè poſſeſſam rem reſtituere proprio illius Domino, erit æquale peccatum, ac eandem apud ſe invito domino retinere.

CON-

CONSIDERATIO XVII.

HInc optarem ſcire. Quidnam deberet dicere, ac ſuadere aliquis prædicans, alicui conſulenti ſe: Utrùm rem alienam, quam injuſtè habet, debeat proprio illius Domino reſtituere? Nam ſi dicat, ita, poſſet is reponere quærendo: an reſtituere rem alienam ſit opus bonum? Si is affirmaret, poſſet iterum proponens ſubſumere: Juxta nos omnia noſtra bona opera ſunt peccata: peccata autem iterum juxta noſtram doctrinam ſunt æqualia omnia: Ergo ſivè rem alienā reſtituero, ſivè retinuero, æquale erit peccatum, nec unū majus altero. Quorum utrumque, judicavi eſſe abſurdum; & conſequenter, & ſectas has doctrinas tenentes, ac docentes.

CONSIDERATIO XVIII.

DEus eſt ſumma ſanctitas. Si ita, ergo eſt maximè remotus à peccato.

cato. Si hoc, ergo maximé odit peccatum, ſi hoc, ergo nullatenùs illud vult fieri, ſi hoc, ergo illud non mandat fieri. Si hoc, ergo nullatenûs illud cauſat. Ergo Deus non eſt Author & cauſa peccati, volens, ſuggerens, efficiens, jubens, operans, & in hoc impiorum ſcelerata cònſilia gubernans, ut docent Calviniſtæ, & Lutherus quoque docuit.

CONSIDERATIO XIX.

REvolvi quàm plurimos hiſtoricos, tam politicos, quàm Eccleſiaſticos, Annales item variarum Gentium, ac Nationum, & diligenter exquiſivi, an alicubi ante ſæculum decimum quintum, fuerit aliqua fama & mentio Lutheranicæ aut Calviniſtæ doctrinæ, & aliarum modernarum Sectarum. Legi item ad hunc eundem finem, multa antiquiſſima ſcripta, & añotationes

nes rerum memorabilium, quæ ſingulis ſæculis contigerunt, & nullam mentionem, vel veſtigium illárum invenite potui. Unde concluſi has Religiones planè novas eſſe, adeoque non eſſe Apoſtolicas, nec à Chriſto & Apoſtolis traditas, ſed ex cerebro Authorum harum Sectarum noviter exogitatas & conſequenter repudiandas.

CONSIDERATIO XX.

MEmini quidem me adhuc in Juventute legiſſe, cujuſdam Calviniſtæ libellum, ſub titulo *Itinerarij* in quo conatur demonſtrare longiſſimum Catalogum hunc in finem contexendo, quòd ſtatim à Nativitate Chriſti, ſingulis ſæculis fuerint aliqui, qui tenuerint doctrinam Lutheri & Calvini, ſed peſſimo ſucceſſu & irrito conatu, tentavit id præſtare. Primò quidem ex eo, quòd

illos, quos adducit in dicto Catalogo, faciat idem sensisse, tam cum Calvino, quàm cum Luthero, adeoque fuisse Luthero-Calvinistas, cum tamen nec ipse Lutherus, & Calvinus, nec ipsi Lutherani, & Calvinistæ inter se in doctrina Fidei conveniant; sicut ergo defacto nemo se fatetur esse Luthero-Calvinistam, sed vel Lutheranum, vel Calvinistam, ita neq; ab eo citati, poterunt dici Luthero-Calvinistæ. Non est autem major ratio, cur soli Calvinistæ trahant illos pro se, quàm soli Lutherani & è contra; imò eosdem æquali jure possent pro sua secta trahere etiam Anabaptistæ, & alij sectarij. Ergo exindè non potest deduci aliquem fuisse ante Lutherum, vel Calvinum, qui integrè ea omnia credidisset, tenuisset, aut docuisset, quæ tenuit, credidit, ac docuit Lutherus vel Calvinus, aut quæ tenent Luthera-

Lutherani vel Calvinistæ. Secundò quia ex eo præcisè illos quos citat, facit Luthero-Calvinistas, quia invenit in illis unum aut alterū verbum, aut propositionem quam etiā Lutherani, & Calvinistæ tenent. Quod, si sufficeret, potuisset & Machometem, & Judam Iscariotem, & Arium ac alios Hæresiarchas ponere ad Catalogum Luthero-Calvinistarum. Nam & hi tenuerunt aliquid, quod tenent Lutherani & Calvinistæ. Sic Machometes tenebat dari solùm unū Deum, Arius tenebat concilia Ecclesiæ errare posse, & Nicœnum Concilium errâsse ipso facto in sui condemnatione. Ergo sequeretur, quòd & Machometes, & Arius fuerint Luthero-Calvinistœ. Tertiò quia eos ponit in dicto Catalogo, quos constat, usque ad finem vitæ vixisse in Fide Romano-Catholica, aliquos etiam ex Pontificibus ipsis, Car-

Cardinalibus, Archi-Episcopis, Episcopis. Monarchis, etiam talibus, qui scriptis suis, veritatem Catholicæ Fidei propugnavêre; sed quo fundamento? planè nullo. Nam S. Gregorium ex eo probat fuisse Luthero-Calvinistam, quia coarguebat vitia Sacerdotum. Irenæum ex eo, quòd scripturam Sacram collaudabat. Polycarpum ex eo, quòd Apostolicam doctrinam tenuerit. Bellarminum ex eo, quòd malos Catholicos de peccatis corripiebat. Ex quibus nullatenus sequitur hæc conclusio. Ergo fuerunt Luthero-Calvinistæ. An non enim & moderni Romano-Catholici & Zelosi Concionatores, Sacerdotum malam vitam detestantur? malorum Catholicorum peccata exprobant? Scripturam Sacram ac doctrinam Apostolicam commendant, & tamen non sunt Luthero-Calvinistæ.

CON-

CONSIDFRATIO XXI.

LOngè melius itinerarium ego in hac mea deliberatione confeci, percurrendo Hæreses singulorum sæculorum à nato Christo. Inveni siquidem omnes ferè articulos Fidei, quos tenent Lutherani & Calvinistæ jam fuisse doctos ab alijs Hæresiarchis, & damnatos ab Ecclesia. Non quòd aliquis fuisset, qui omnia illa docuisset, quæ docuit Lutherus, vel Calvinus, talis enim nullus omnino fuit, sed diversi diversos, ac diversis sæculis, & Temporibus. Indè tamen non potui concludere; quòd Lutherana doctrina vel Calviniana fuerit ante Lutherum vel Calvinum. Sed feci hanc legitimam conclusionem. Ergo Lutherana, & Calviuiana Religio est consarcinata ex varijs hæresibus jam pridem ab Ecclesia damnatis, nonnullis noviter adje-

ctis

ctis, non secùs ac vestis Mendicorum ex multis frustis, antiqui & diversi coloris panni, in Foro scrutario comparatis & collectis, superadditis aliquibus alijs frustillis ex novo panno, & colore, & qualitate prorsus improportionato.

CONSIDERATIO XXII.

POst hæc, assumpsi in considerationem, signa & notas veræ Christi Ecclesiæ: nempe quòd si, *una, Sancta, Catholica, & Apostolica*; Et nullam ex his reperire potui in reformatis, seu potiùs deformatis istis Ecclesijs. *Non Unitatem*, cûm in multis ijsq; præcipuis articulis Fidei, inter se discrepent, ac singulæ rursus in alias subdividantur de rebus Fidei sententias, & opiniones. *Non Sanctitatem*. Cum enim Sanctitas requirat, ut quis declinet à malo & faciat bonum Psal. 36. v. 26. Id certè

certè hæ Religiones non præstant, quæ non tantùm non docent declinare à malo, Præcepta Dei servando sed tenent impossibile esse eadem servare; & non tantùm non suadent bonum facere, sed docent bona opera ad salutem æternam prorsus esse inutilia, imò & peccaminosa, nec ullum Sanctum nominare possunt, qui fuisset illorū Fidei. Non, *quod sit Catholica, seu Universalis*, quia non annunciatur in Universo Mundo, sicut Romana, ut Testatur S. Paulus ad Rom. 1, v. 4. nec quòd fuerit semper, quia non fuit ante Annum 1517. Sed nec defacto est ubique; solùm enim delitescit in pauculis provincijs Europæ, quæ ipsa est minima pars Orbis, respectu Africæ, Asiæ, & Americæ, in quibus de his Religionibus nihil penitus scitur, imò nec auditur. *Non quod sit Apostolica*, quia non est fundata ab Apostolis

ſtolis, nec paſtorum ſuorum & doctrinæ ſuæ continuam ſucceſſionem, poſſunt deducere uſque ad Apoſtolos. Hæc autem omnia ſigna ſunt in eccleſia Romano-Catholica. Ergo Jure optimo, illam omnibus aliis prætuli.

CONSIDERATIO XXI.

Conjeci deindè oculos ad initia converſionum populorum, nationum,&Regionum, ex Gentiliſmo ad Fidem Chriſtianam, quæ ſanè mirabilis fuit,& non niſi Divina virtute, ope, auxilio fieri potuit, propter tot obſtacula, tam potentiſſimorum Regum, Imperatorum, & Tyrañorum, eorumque ſævitiem, ac ipſorū Idololatrarum pertinaciam, & obſtinationem, præſertim cum Fides Chriſtiana suaderet illis ea, quæ ſunt carni, & ſanguini, ac principiis Mundanis omninò contraria, & proponeret Myſteria

ria altiſſima, quæ ſolo naturali lumine nequeunt comprehendi, & quidem per prædicatores imbelles, ac inermes.Inveſtigavi dein,quænā fuerit illa Religio, ac Fides,& clarè deprehendi illam fuiſſe Romano-Catholicam & quidem per viros Apoſtolicos, à Romanis Pontificibus ad prædicandum Evangelium ſubmiſſos. Nam quòd primis quinque ſæculis non fuerit alia Chriſtiana Religio,ad quam converſæ fuiſſent gentes, ipſimet adverſarii non diffitentur. Sexto verò ſæculo converſa eſt Anglia per S.Auguſtinum, Monachum miſſum eò à S. Gregorio Papa. Septimo, Germaniæ per S. Bonifacium, miſſum à Gregorio III. Papa. Octavo Moravia per SS. Cyrillum & Methodium. Nono, Hungaria, & Polonia per S. Adalbertū, & S. Piligrinū aliosque. Decimo,Bohemia & Moſchovia,Francia

cia seu Gallia per S. Remigium, Frisia per S. Bonifacium & Villebrordum, longè adhuc prius. Undecimo, Pomerania per S. Brunonem. Duodecimo, Livonia per S. Mainardum. Et Svecia per Nicolaum Brakpier, postea in Pontificem Romanum electum. Pomerania per S. Othonem. H.s autem postremis duobus sæculis in Indijs Orientalibus, & Occidentalibus quàm plurimæ Provinciæ, & longè plures quàm tota Europa numerat, conversæ sunt ad Fidem Christianam, eamq; non aliam, quàm Romano-Catholicam, & in dies plures, ac plures ad eandem convertuntur. At verò nullam gentem ex paganis reperi conversā fuisse ad Lutheranam, vel Calvinianam, aut aliam ex novis moderni temporis sectam; sed solùm ex tepidis Catholicis, idq; non alio ex fine, quam pro libertate carnis, & vi-

tæ licentiosæ. Præstabat igitur mihi Romano-Catholicam Fidem potiùs, quàm aliquam ex reliquis moderni temporis sectis eligere.

CONSIDERATIO XXIV.

EX occasione hujus considerationis occurrit mihi alia observatio Nempe: Quod Deus omnes Apostolos, & viros Apostolicos, quos elegit, & misit ad conversionē populorum, ac gentium, ornaverit dono magnorum miraculorum juxta sua Divina promissa, ut habetur Matt. 10. ℣. 7. Euntes (ait Christus ad suos discipulos) *prædicate, mortuos resuscitate, leprosos mundate, dæmones ejicite &c.* Et Marci ultimo: *Illi verò profecti prædicaverunt ubique, Domino cooperante, & sermonem confirmante, sequentibus signis.* Antesignani autem modernarum novarum sectarum, esto glorien-

tur, se missos à Deo tanquam Reformatores suæ Ecclesiæ; nullum unquã tamen signũ, ac miraculum ediderunt in confirmationem suæ doctrinæ, vel suæ à Deo missionis: & quidem, ut quidam ait, nec unicum claudum equum, sanare potuerunt. Quomodo ergo poterã credere illos missos à Deo hunc in finem? præsertim cùm Salvator noster nos præmonuerit, ut *attendamus nobis à falsis prophetis, qui veniunt ad nos in vestimentis ovium (scripturã & Evangelium semper in ore habentes) intus autem sunt Lupi rapaces.* Maximè verò, si ij contrariam sibi adinvicẽ doctrinam prædicent (ut fecit Lutherus, & Calvinus) Uterque enim veritatem docere non potuit, consequenter nec mitti à Deo uterq; ad reformandam Ecclesiam, neuter autem illorum majora argumenta aut signa protulit à Deo suæ missio-

nis & doctrinæ, quàm alter. Igitur neutri judicabam esse credendum.

CONSIDERATIO XXV.

RUrsus consideravi vitas, & mores Authorũ harũ Religionum, & feci comparationẽ eorum, cum ijs viris Apostolicis, qui Gentiles ad fidem Romano-Catholicã converterunt Deus boné quantam inter hos vidi disparitatem! tantam scilicet, quanta est inter cœlum & terram. Hi namq; erant viri Deo uniti, devotioni ac pietati addicti, virtutibus magnis exornati, sobrij, humiles, continentes, rerum Temporalium, & voluptatum carnis contemptores, solam Dei Gloriam quærentes & Zelum animarum intendentes. Uti ex vitis illorum, & scriptis constat. Illi verò ventri, & carni dediti, è Fide Apostatæ, votifragi, impij, superbi, non aliud quàm

carnis voluptates, & vitæ licentiam docentes, ut pariter ex illorũ vitis, & scriptis clarissimè patet. Quid enim Luthero, & Calvino fuit superbius, & arrogantius? qui se toti antiquitati præferebant, suã interpretationem scripturæ Sacræ, interpretationi omnium SS. Patrum, & totius Ecclesiæ anteponebant. Cujus scripta magis spurca, quàm Lutheri? magis impia & blasphema quãm Calvini? Ita ut jam & sequaces eorũ, talium scriptorum pudeat.

CONSIDERATIO XXVI.

PRo magno stimulo fuit mihi ad Fidem Romano-Catholicã præ alijs modernis Religionibus amplectendam etiam illud, quod in ea nunc quoq; reperiantur quàm plurimi, qui zelo animarum ducti, relictis, ac spretis omnibns vitæ hujus commodis, amicis & cognatis, di-

gnitatibus ac honoribus, & alijs mundi bonis, quæ in re vel spe habebãt, nõ obstantibus minis Tyrãnorum, & certissimâ quasi nece à barbaris inferendæ, promptissimè & summa cum alacritate vadunt ad remotissimas etiam gentes pro illarum conversione, Evangeliũ Christi ijs prædicando, & ad Ecclesiam Catholicam eosdem adducendo, esto pro comperto habeant, se fore inter eas cum S. Paulo, *in laboribus plurimis, in carceribus abundantiùs, in plagis supra modum, in mortibus frequenter*. 2. ad Corinth. 11. ℣. 12. Quod certò in Prædicantibus aliarum Religionum non reperi. Undè conclusi eos verè Spiritu Dei agi, non autem hos. *Majorem siquidem hac, dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Joan. 15. ℣. 13.

CONSIDERATIO XXVII.

OBſervavi & valdè admirabar etiã illud. Quomodo inter Romano-Catholicos multi divitijs affluentes, & ampliſſimas quoq; hæreditates, ac omnes vitæ commoditates, etiam magnarum Familiarũ, non tantum Nobilium, ſed & Baronum, Comitũ, Marchionũ, Principum Filij ac Filiæ ſpretis omnibus delicijs, ac voluptatibus ad pauperes, & auſteros Religioſorum diverſos ordines, ſponte, & ſæpè non niſi magnis obſtaculis perruptis, tanto numero convolent. Præcisè ſolius Dei amore, & ſecuritatis majoris ſalutis animæ ſuæ. ergo: cũ in alijs novis Religionibus vix ullus magnæ Nobilitatis, vel conditionis valdè honeſtæ dignetur ſtatũ prædicantiũ amplecti. Quod non ideò dico quaſi Deus eſſet acceptator perſonarum,

narũ, cùm conſtet Chriſtum rudes, ac ſimplices piſcatores in Apoſtolos elegiſſe, ſed ſolum inde colligo, quod ſpecialis Dei gratia in illis operari debeat, adeoq; & Fides illa eſſe vera, in qua tam ſingulares Gratias Deus ſuis confert.

CONSIDERATIO XXVIII.

MEmini, cùm adhuc eſſẽ Juvenis, duos Prædicantes Lutheranos me præſente mentionẽ feciſſe, adoleſcentis cujusdã bonæ Indolis mihiq; notiſſimi; Ac cũ unus ex illis, hanc conjecturã de illo feciſſet. Hic Adoleſcens vitã ducet cælibem, & continentẽ, quantũ ex illius indole licet conjecturarie. Alter mox ſubjunxit: optimè ſanè facit; continentia enim, & cœlibatus eſt magnũ Dei Donũ, & ſpecialis gratia. Ego tunc adhuc planè Juvenis & quidẽ Lutheranus exiſtens,

 apud

apud me tacitè hanc Illationē cum admiratione feci; Quomodo igitur fieri potest, ut cùm nostri pastores dicant se reformatores Ecclesiæ, & Evangelij purissimi prædicatores, & continentia ac cælibatus sit Donū Dei singulare, ac specialis gratia, Deus hoc donum & hanc gratiam nulli prædicantium conferat? prædicantes siquidē cælibem vitam ducere nullibi est videre, quin nec audire quidem. Et vicissim quomodo Deus hoc donum, & hanc gratiam multis Papistis, quos nos Idololatras esse dicimus, confert, apud quos tam multæ Virgines, Moniales, Religiosi, & Ecclesiastici, vitam continentem, & puram ducunt; debet igitur illorum Religio magis grata esse Deo, quàm nostra, quoniam aliter quis non potest esse continens, nisi Deus det ei donum hoc. Sæpius dein mihi in maturiori

riori ætate, hoc dictamen in memoriā recurrit, ac tandē etiā ad amplectendam Fidem Romano-Catholicam unum, ex motivis fuit.

CONSIDERATIO XXIX.

EVolvi quam plurimos Authores, qui contra Fidem, ac Religionem Romano-Catholicam scripserunt, & illud signatè notavi, quòd in omnibus suis argumentationibus id probare affatim conentur, quòd Catholici non negant, sed ultro admittunt: illud verò quod Catholici pro dogmate Fidei tenent, oppugnando vix attingant. Exempli gratiâ: Adferunt copiosissimos scripturæ sacræ textus. Quod solus Deus sit adorandus, & colendus cultu Divino. Hoc autem Catholicorum nemo negat, qui firma Fide credūt peccatum Idololatriæ esse, creaturæ cuicunque tandem, cultum Divinum exhibere. Adducunt multa scri-

tâ ſcripturæ Teſtimonia quæ honorificè loquuntur de Matrimonio. Quid tum? hoc enim Catholici non improbant, imò Matrimoniũ inter Sacramenta numerant, hoc ſolùm cum S. Paulo tenent. Quod *qui matrimonio jungit Virginem ſuam, bene faciat & qui non jungit; meliùs faciat.* Similiter merita Chriſti deprædicant, ipſiusque ſatisfactionem pro peccatis noſtris. Quid inde? Hæc enim Catholici quoq; infiniti valoris eſſe docent, & ſatisfactionẽ illius ſufficere pro totius muudi peccatis ajunt: Quid ergo docent? Id quod S. Petrus ſua Epiſt. 1. ℣. 10. *Satagite, ut per bona opera, certam veſtram vocationem, & electionem faciatis.* Et S. Paulus ad Rom. 8 ℣. 17. *Si tamen compatimur, ut & glorificemur,* pari modo Fidem mirè extollunt. Quid exinde? Etiam Catholici Fidem neceſſariã eſſe ad ſalu-

lut em fatentur. Quid ergo dicunt? Id, quod S. Jacobus cap. 2. ℣. 24. *Ex operibus juſtificatur homo, & non ex fide tantùm.* Et quod S. Paulus ad Cor. 1. cap. ℣. 2. *Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil ſum.* Demũ contra malã vitam aliquorũ Sacerdotũ invehuntur. Quid inde proficiunt? Hanc enim etiam omnes Catholici deteſtantur, ſed & continentiam, ac puritatem Angelicã mentis, & corporis, in pluribus admirantur.

CONSIDERBTIO XXX.

IN ijsdem Authoribus, uti ẹtiã in aliorũ prædicantiũ concionibus, & diſcurſibus obſervavi; Quòd calumnijs potiùs oppugnent, & coram plebe denigrent Eccleſiã Romano Catholicã, & ex hoc modo agendi conjeci manifeſtè, quod deficiant in argumentis ad eandẽ op-

pugnandā. Quando enim devenitur in probationibus,& disputationibus ad calumnias, infallibile signū est, quod in probatione argumentās succumbat. Deindè calumniæ semper sunt conjunctæ cū falsitatibus,& mendacijs. Quomodo ergo per ipsa mendacissima mendacia eruetur rei veritas? atqui hujusmodi calumniæ sunt: V.G. Quod Catholici ita adorent Sanctos, sicut ipsū Deū: Quod Pontificē habeant, pro Deo; quod in Sanctorū meritis, & suis proprijs ponant majorē spē, & fiduciā, quàm in meritis Christi Domini,& sexcenta similia figmenta. Non potui igitur in mendacijs, & calumnijs fundamenta meæ fidei ponere, igitur statui mecū, quod ipsemet velim, rei veritatē indagare, quâ compertâ rejeci tamquā impostorias, omnes has novas sectas

CON-

CONSIDERATIO XXXI.

RECordor optimè, quod cùm in adolescentia mea interfuissē cuidam explicationi Theologicæ apud Calvinistas, quidā ex Auditoribus, cæteris intelligentior proposuerit publicè professori, in persona Catholici quoddā argumentū valdè ponderosū. Quo audito Professor Calvinista substitit, & aliquantulum hæsit. Deindè verò dixit. Idem argumentū à se aliquandò cuidam suo Professori in Anglia fuisse propositū, sed ab eo pro responso se non aliud accepisse, quàm quòd argumentū illud sit planè insolubile, ac proinde Catholicis ad illud directè nunquā esse respondendum, sed solùm eludendū. Vehementer scandalizatus fui in hoc responso. Per elusiones enim, argumenta non solvuntur, nec ad

cogno-

cognoſcendā veritatē rei pervenitur. Et jam tunc judicabā, Acatholicos etiā circa articulos Fidei non laborare de rei veritate.

CONSIDERATIO XXXII.

ILlud quoque omnes Religiones à Romano-Catholica alienas, mihi ſuſpectiſſimas de falſitate reddidit. quòd licét ſemper Catholicos ad ſcripturā provocent, ipſimet tamen Scripturā Sacrā pro libitu ſuo tractent, partim integros libros ex Canone Sacrorū Librorū eliminando: partim mala ſide vertendo, partim pro ſuo arbitrio juxta dictamen uniuſcujusq; privati Spiritùs interpretando. Cum tamen Romano Catholici eandē verſionē omnes habeant, ijſdē ſemper Biblijs omnes utantur, quibus uſa eſt Eccleſia à mille & trecentis, ac amplius añis, neq; eam juxta ſuū propriùm judicium explicant, ſed ſequūtur interpretationem veterū SS. Patrum ac totius Eccleſiæ, de qua Chriſtus dixit Matth. 18.v.17. *Si quis Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus, & Publicanus.*

CONSIDERATIO XXXIII.

UT nihil intentatum relinquerē, legi conſideratè parvulū Catechiſmū Lutheri, quo Lutherani in Hungaria defacto utuntur, eūq; contuli diligenter cum Catechiſmo ejusdem Lutheri Año 1567. Wittembergæ impreſſo, & reperi eundē in prima illa editione Wittembergēſi, differre toto cœlo, in quàm plurimis articulis Fidei. Nec ſatis capere potui tantā mutationē, niſi mihi occurriſſet, quod Novatores moderni, pro libitu mutent Religionis ſuæ articulos, alios tenendo in una provincia, alios in altera, ali-

alios in uno ſeculo, alios altero. Quòd ſi quis huic tantæ diverſitati, quoad ipſos articulos Fidei inter hos duos Catechiſmos Fidem adhibere nolit, conferat ſimul utrumque, id autem facile conſequi poterit, cum Wittembergenſis ille Catechiſmus hoc ipſo Anno 1701. ſit Tyrnaviæ in Hungaria impreſſus. Econtra verò cum peragrarē diverſas Provincias Catholicorū nullā in eorum Catechiſmis inveni, quo ad articulos Fidei diſcrepantiā, ſed in omnibus omnino, omnimodam convenientiam.

CONSIDERATIO XXXIV.

CUm ergo viderē tantas diverſitates opinionū etiam quòad Dogmata Fidei, inter eos, qui ſe Auguſtanā Confeſſionē profiteri dicunt, ipſam Confeſſionē Auguſtanā conſideratè perlegere decrevi, ſed has

has tam diverſas eſſe reperi, varijs in locis, & temporibus impreſſas, adeoq; interſe differentes, ut quænā ſit genuina Confeſſio Auguſtana, apud me determinare non potuerim, quia nec ipſi Profeſſores Academiarum Lutheranicarum hac de re inter ſe cōveniebant, donec unâ occaſione Bibliothecā Cæſareā Viennenſem viſitarē, in qua Bibliothecarius Cæſareus, inter alia exhibuit nobis, qui tunc ſimul eramus, illā ipſam in originali, quæ exhibita fuit à Melanthone Auguſtæ in comitijs Imperialibus Carolo V. Cæſari Añō 1530. Quæ in tantū differt ab alijs Editionibus Auguſtanæ Confeſſionis, ut niſi illis apponeretur Titulus *Auguſtanæ Confeſſionis*, nemo eas diceret eſſe Auguſtanas Confeſſiones. Unde intuli modernā Religionē Lutheranorū non eſſe Auguſtanæ Confeſſionis Religionē, ſed longè

longè diversam, ideo hanc omninò reijciendā judicavi. Cur verò neq; illi originali acquieverim, inter alias rationes, hæc etiā fuit: Quod hæc ipsa contineat in se plurima mendacia, & apertas contradictiones. Quas fusè deducit Cardinalis Pazmañus in erudito suo opere, Kalauz dicto, à Fol: 415. usq; ad foliū 440.

CONSIDERATIO XXXV.

Consideranti mihi sæpius verba illa Christi Domini: *intrate per angustam portam: quia lata porta, & spaciosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt, qui intrant per eam. Quàm angusta porta; & arcta via est, quæ ducit ad vitam! Et pauci sunt qui inveniunt eam.* Matt. 7. v. 13. Item *Contendite intrare per angustam portam.* Luc. 13. ℣. 24. occurrit illico mihi Religiones alienas à Fide Romano-Catholica non esse hanc

hanc arctam viam, quæ ducit ad vitam, sed illam spatiosam quæ ducit ad perditionē, nam juxta harū doctrinam, satis est ad vitam æternā consequendam, si credat quis se, salvandū, aut prædestinatū ad eam, quæ doctrina sanè contraria est illi, quā nobis præscripsit Christus per se, ac suos Apostolos. Nam interroganti illi Matth. 19 ℣. 16. Magister bone quid boni faciam, ut habeam vitam æternam? respondit Christus *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata*, secundùm verò doctrinam harū Religionum ad hanc interrogationem non respondetur: si vis ad vitā ingredi, serva mandata; hoc enim ajunt esse impossibile. Quid autē respondetur à Novatoribus? si vis ad vitā ingredi, crede tantùm quòd Christus pro te mandata Dei Patris adimpleverit. Similiter S. Petrus Act. 2. v. 37. interrogantibus Judæis

Judæis compunctis corde ex ijs, quæ ab eo audierunt. *Quid faciemus viri Fratres?* Respondit *Pœnitentiam agite*, Et ipsemet Christus Luc. 13. v. 3. ait: *nisi Pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.* Et rursus S. Petrus Act. 3. v. 19. *pœnitemini igitur, & convertimini, ut deleantur peccata vestra.* Pariter & S. Joannes Baptista suam prædicationē sic inchoavit. *Pœnitentiam igitur agite*; Item *facite fructus pœnitentiæ.* Matt. 3. v. 3. & 8. Quid autē hæc nova doctrina ad interrogationē: An, & quomodo pœnitentia sit agenda, respondebit? hoc unicū: *crede tantùm*, quod remissa sint tibi peccata propter merita Christi, & hoc solū sufficit. Quæro ulterius ex ijsdem, An debeā dimittere debitoribus & condonare injurias mihi factas, si volo à Deo mihi remitti peccata? quid respondebunt? nō aliud juxta suam

suā doctrinā, quàm hoc non esse necessariū, sed satis esse, si credā mihi dimissā esse peccata. Cum tamen Christus dicat Matt. 6 v. 14. & 15. *Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet & vobis Pater vester cœlestis delicta vestra: si autem non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra.* Rursus pergo quærere, utrùm per bona opera mereri possim vitam æternam? & respondebunt mihi negativè, & dicent solam Fidem ad id sufficere. Cum tamen scriptura dicat 2. Petri 1. 10. *Satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem, & Electionem faciatis.* Et S. Paulus 1 ad Rom. 2. v. 6. 10. *Et reddet unicuique secundum opera sua.* Et ad Cor. 3. v. 8. *Unusquisque propriam mercedem accipiet secundùm laborem suum.* Urgeo interrogando: possumne redimere peccata mea Eleëmosynis? Cum Chri-

Christus dicat Luc. 11. v. 41. *Date Eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis.* Et Daniel. 4. v. 22. habeatur: *peccata tua Eleemosynis redime, & iniquitates tuas misericordijs pauperum.* Et respondere debebunt consequenter mentiendo: Nec id esse necessarium, sed tantùm crede, quod Christus pro te satisfecerit: & munda sunt tibi omnia: tantùm crede Christum Dominū pro te esse mortuū, & redimes peccata tua. Sola Fides ad hæc omnia sufficit. Demùm quæro, propter quæ peccata homines damnantur, & à cœlesti gloria excluduntur? Respondebit S. Paulus 1. ad Corinth. 6. v. 9. 10. *Nolite errare: neque fornicarij, neq; idolis servientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores, neque fures, neq; avari, neque ebreiosi, neque maledici, neque rapaces, Regnum Dei possidebunt.* Novatores autem

autem respondebunt cum suo Luthero (Postillâ in Dominicam 8. post Trinitatem) *Sola incredulitas damnat.* Ecce viam novam, eamq; spatiosam ad cœlum! sed quâ nemo pervenit ad illud.

CONSIDERATIO XXXVI.

Ex consideratione hujus controversiæ, an sola Fides sufficiat ad salutem, pro qua adstruenda Lutherus ad illum textum S. Pauli ad Rom. 3. v. 28. *Arbitramur hominem justificari per Fidem*, fraudulenter addidit per *solam* Fidem, venit mihi suspitio an non etiā in alijs Textibus scripturæ Sacræ utantur similibus dolis Acatholici; & reperi id, quod suspicabar. Nam idem Lutherus in superiùs citatis verbis. 2. Petri c. 1. v. 10. *Quapropter Fratres magis satagite, ut per bona opera certam vocationem vestram, & Electio-*

nem faciatis, in sua versione totaliter omisit verba illa *per bona opera.* Quia apertè adversantur ejus errori, quò docet bona opera homini non conducere ad salutem. Calvinistæ pariter plerique in Evangelio Lucæ cap. 22. v. 19. verba illa clarissima: *Hoc est Corpus meum* sic transmutârunt: *Hic est Corpus meum*, ut excluderent realem præsentiã corporis Christi in Eucharistia. Ob candẽ causam, ubi Joan. 6. v 51. legitur, *Ego sum panis vivus qui de cœlo descendi: pro voce vivus, substituerunt vivificans*: ut intelligatur panis usualis. Et in Epist. S. Jacobi 5. v. 16. verba illa *Confitemini alterutrum peccata vestra.* Reformatores sic verterunt: *Confitemini peccata vestra erga invicem*, ut sic eludant Sacramentalem Confessionem, quam inde probant Romano-Catholici. Et illud S. Pauli ad Hebræos 13. v. 4.

Hono-

Honorabile connubium in omnibus, Novatores ut defenderent Matrimonium etiam Sacerdotum, verterunt sic: *Honorabile connubium inter omnes*: Item Ex verbis illis Christi Domini Matth. 25. v. 34. 35. *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à Constitutione mundi. Esurivi enim, & dedistis mihi manducare: Sitivi, & dedistis mihi bibere: Hospes eram, & collegistis me.* Illud *enim* omisit Lutherus in sua versione, quia videbat inde probari, opera bona esse meritoria vitæ æternæ. Omitto quàm plurima alia his similia. Unde conclusi harum Religionum antesignanos viam Dei in veritate non docere, sed scripturas malâ fide ad suum sensum contorquere, & pro suo libitu truncare ac mutare. Quomodo igitur prudenter poteram illorũ Religioni nomen dare?

 CON-

CONSIDERATIO XXXVII.

INstitui dein Analysim & Synthesim circa discernendā verā Christi Ecclesiam à non veris, hâc ratione: In Christianitate datur aliqua vera Christi Ecclesia (quam propositionem admittunt omnes omninò Religiones & Sectæ, quæ sunt in Christianitate, præter hæreticos illos, qui vocantur *Expectantes*) si datur Christi Ecclesia, Ergo hæc debebat institui ab ipso Christo; si ab ipso Christo utique institui debuit sapientèr: ipse siquidem fuit sapientia æterna. Et cum sapienter sit instituta, debebat institui durans stabiliter, juxta ipsius Christi doctrinā: Matth. 7. v. 24. ut ait: *Sapientem virum esse, qui ædificat domum suam supra petram, & descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in domum illam,*

& non cecidit: fundata enim erat supra petram. Estque illa de qua Christus dixit: Matth. 16. v. 18. *Supra hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversùs eam;* Si ita stabiliter est fundata. Ergo non potuit deficere & cadere, sive per pluvias afflictionum, sivè per flumina, & fluvios persecutionum, sive per ventos hæresum, aliàs enim fuisset fundata supra arenam, & non supra Petram. Si non potuit deficere, ergo fuit semper visibilis. Et aliunde Christus frustra fideles suos monuisset Matth. 18. v. 17. *Dic Ecclesiæ, si autem Ecclesiam non audierit; sit tibi sicut Ethnicus, & Publicanus.* Quomodo enim possent aliquid dicere, seu proponere fideles Ecclesiæ invisibili, & irreperibili? Si fuit visibilis omnibus fidelibus, Ergo debuit propagari per Apostolos, post Ascensio-

nem Christi, utpotè quibus dictum est à Christo: *Euntes in universum mundum prædicate Evangelium omni creaturæ.* Mar: 16. v. 15. Quod etiam fideliter ij præstiterunt testante eodem Evangelistâ v. 20. *Illi autem profecti, prædicarunt ubiq; Domino cooperante, & sermonem confirmante, sequentibus signis,* & cùm Fides per Apostolos ubiq; fuit propagata, & per universum mundum veritas illius prædicata, Igitur fuit *Universalis* seu *Catholica.* Si universalis, ergo & una. Et ideò Joan: 10. v. 16. dicitur *unum ovile,* ad Rom: 12. v.4. *unum corpus.* Ad Eph. 4. v. 4. *unus Spiritus.* Si unum corpus, & unus Spiritus est Ecclesia, Ergo debuit habere etiam unum caput. Si hoc, Ergo pro capite visibili post Christi ascensionem, Ecclesiæ hujus debuit à Christo cōstitui unus ex Apostolis. Si unus ex Apostolis. Ergo ille, cui

Chri-

Christus dixit: *Pasce oves meas: pasce agnos meos:* Joan. ult. v. 16. Item *tu vocaberis Cephas, id est Petrus. Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & tibi dabo claves Regni Cœlorum.* Matt. 16. v. 28. Ergo Petrus constitutus erat caput visibile Ecclesiæ à Christo fundatæ. Rursus quia Petrus non potuit semper vivere, & Ecclesia duratura erat semper juxta illā promissionem Christi Matt. 28. v. 20. *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usq; ad consumātionem sæculi,* debuit habere in officio suo pastorali, eòque universali, in doctrina Christiana alios successores, & hi rursus alios: Ergo successio hæc perpetua & continuata pastorum & doctrinæ, est de ratione veræ Christi Ecclesiæ. Quia verò Petrus & alii ejusdem successores, non poterant prædicare Evangelium in universo mundo in sua persona,

 de-

40

debebant habere coadjutores in hoc ſacro opere. Ideò *Chriſtus ipſe, dedit quoſdam* (*alios quoq;*) *Paſtores & Doctores ad conſummationem Sanctorum, in opus Miniſterii, in ædificationem corporis Chriſti, donec occurramus omnes in unitatem Fidei, & agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, in menſuram ætatis, plenitudinis Chriſti* (*nēpe in reſurrectione*) *ut jam non ſimus parvuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinæ, in nequitia hominum, in aſtutia ad circumventionem erroris* Ad Eph. 4. v. 11. 12. Demùm quia Chriſtus vocavit nos ad Eccleſiam ſuam *ut induamus novum hominem, qui ſecundùm Deum creatus eſt, in Juſtitia & Sanctitate veritatis.* Ibidem v. 24. Eccleſia Criſti debet eſſe *Sancta,* hoc eſt, & ad Sanctitatem ſuâ doctrinâ inſtruere, & ſaltêm aliquas Perſonas Sanctitate Illuſtres in ſuo gremio continere. Atqui

hæc Chriſti Eccleſia ab ipſo fundata, & per Apoſtolos propagata, non eſt alia, quàm Romano-Catholica. Hæc enim per SS. Apoſtolos, Petrũ & Paulum, Romæ eſt inchoata & aucta, hujus Fides erat eadem, quæ fuit Apoſtolorum & nominatim S. Pauli, qui ad Romanos 1. v. 12. Fidem Romanam dicit eſſe Fidem ſuam, & Fidem ſuam eſſe Fidem Romanam: Ergo eſt Apoſtolica. Hæc, teſte eodem Apoſtolo eodem capite v. 8. annunciata fuit in univerſo mundo. Ergo eſt *Univerſalis ſeu Catholica.* Hæc eſt fundata à Chriſto per Petrum in Petra. Ergo non potuit deficere. Fuit ſemper & eſt, viſibilis, ad quam recurrebant omnes gentes, & ad illam convertebātur ex Gentiliſmo omnes populi. Hæc habuit ſemper per continuam ſucceſſionem Paſtores totius Chriſtianitatis à S. Petro inchoando,

usq; ad modernum Pontificem Clementem XII. Hæc tenet eandem omnino doctrinam Fidei per universum orbem. Ergo est una. Hæc habuit innumeros Sanctos, & Sanctas, Martyres, Confessores, Virgines, & docet fideles suos ad sectandam Sanctitatem declinando à malo & faciendo bonum. Ergo est *Sancta.* ergo & vera Fides, vera Religio, vera Christi Ecclesia; Si vera, ergo sola, Ergo hæc sola est amplectenda,

CONSIDERATIO XXXVIII.

Vicissim aliæ omnes Religiones à Romano-Catholica alienæ sivè simul & collectivè, sivé singulatim sumptæ in doctrina sua, & dogmatibus Fidei plurimùm differunt inter se. Ergo non sunt *una Ecclesia.* Non sunt propagatæ per Apostolos, sed multis sæculis post tēpora Apostolorum exortæ. Ergo non sunt

Ecclesia Apostolica. Non sunt universales, nec sunt ubique, sed in pauculis duntaxat Provinciis & quidem solius Europæ. Ergo non faciunt *Ecclesiam Catholicam* seu universalem; Suorum Pastorum, & doctrinæ successionem non possunt altiùs referre, quàm ad Lutherum. Ergo non habent continuam successionem pastorum & doctrinæ, ab ipsis Apostolis. Nullum Sanctū suæ Religionis possunt nominare, nec docent à malo declinare, vel bonum facere, imo tenent, illud esse impossibile, & hoc inutile. Ergo non constituunt *Ecclesiam Sanctam.* Ergo nullum habent indicium veræ Christi Ecclesiæ. Ergo omnes & singulæ sunt reijciendæ.

CONSIDERATIO XXXIX.

Contingit frequentissimè, ut inter Romano-Catholicos & Aca-

tholicos, in aliqua controversia, non sit quæstio, circa Textū aliquē scripturæ Sacræ, an ille liber scripturæ, ex quo is profertur, sit liber Canonicus? nec an sit bona, & legitima versio; sed præcisè quis sit illius sensus genuinus, & legitima interpretatio? Romano-Catholici, interpretantur eum juxta mentē primitivæ Ecclesiæ & veterū Sanctorū Patrum: circa eundem Acatholici comminiscuntur novas interpretationes, easque non solùm à primitivæ Ecclesiæ, & veterum Sanctorum Patrum interpretatione diversas, sed etiam inter se discrepantes, & oppositas, prout unicuique privatus suus Spiritus dictaverit. In similibus casibus sæpiùs anceps hæsi, cuinam explicationi & interpretationi adhærere debeā! Sed re diligenter consideratâ, ratio ipsa mihi clarissimè dictabat potiùs esse sequendam interptetationem Roma-

Romano-Catholicorū, ut potē conformiorem interpretationi antiquissimæ totius Ecclesiæ, & veterū Sanctorum Patrum. Tum quia authoritas communis, & totius, ac antiquissimæ Ecclesiæ, prævalet unicuique privatæ authoritati, eæque novissimœ, valdè suspectæ: Tum quia veteres Sancti Patres omni exceptione majores erant, in Sanctitate, & doctrinæ soliditate, in virtutibus, & veritatis indagatione, modernis novellis, leviculis, sciolis, nihil aliud quàm vitæ libertatē & carnis licentiā quærentibus & sectantibus, Ecclesiæ deformatoribus. Tum quia illi erant viciniores temporibus Apostolorū, & nonnulli ferè ijsdem, aut saltèm immediatis eorū successoribus convixerunt, ac proindè de eorum sensu ac mente, majorem potuerunt habere notitiam, circa Scripturæ Sacræ intelligentiam, quàm moder-

moderni Novatores post tam multas annorum centurias; Tum quia eorum interpretatio fuit ante motas controversias inter Catholicos & Acatholicos hodiernos, adeoq; sinè ullo privato affectu sacras literas interpretabantur; at verò moderni heterodoxi præoccupato affectu in alterutram partem controversiæ, conantur scripturas ad suum sensum & doctrinam trahere, vel rectiùs detorquere, & non doctrinam suam scripturæ Sacræ accommodare.

CONSIDERATI XL.

SEd ut hæc res magis pateat, declaremus eam in exemplo: statuatur ex. g. hic Textus Scripturæ Sacræ, & hæc verba Christi Domini: *Hoc est Corpus meum.* Romano-Catholici accipiunt verba hæc in proprio ac reali sensu, quia hæc fuit explicatio, illorum, & interpretatio, semper

totius

totius Ecclesiæ ab initio ejusdem, ac omnium veterũ Sanctorũ Patrum. Acatholici id negant, ex suo proprio sensu, & privati Spiritûs dictamine. Et rursus alio modo eandem explicant Lutherani, alio Calvinistæ, alio Zvingliani, alio Ariani, & unusquisq; pro argumento suæ interpretationis, nihil aliud adducit, quàm privati sui Spiritûs dictamen. Cui igitur potiùs ex his spiritibus potuissem credere, aut cujus interpretationi potiùs adhærere; meliùs proindè fore judicavi nulli eorum credere, cùm pro una parte majorẽ rationẽ veritatis adferri non viderem, quàm pro altera. Veritas enim una est, quacunq; de re; falsitas verò multiplex. Malui itaq; hoc in puncto etiam, sequi doctrinam Fidei Catholicæ, utpotè securiorem.

CON-

CONSIDERATIO XLI.

UT ad fundamentū veritatis indagatæ devenirem. ſtatui mecum utriusq; partis celebriores Authores evolvere, hac intentione, ut viderem quomodo eorum doctrina, cum doctrina veterum SS. Patrum primitivæ Eccleſiæ ac ipſorum & inter ſe conveniret. Legi proindè varios libros eoſque copioſos à Romano-Catholicis, & quidem diverſarum nationum, in diverſis Regnis, ac Provincijs conſcriptos, partim ab Hiſpanis, Italis & Gallis, partim à Belgis & Anglis, partim à Germanis, Polonis & Hungaris, & deprehendi omnes in dogmatibus Fidei, tam cum veteribus SS. Patribus, quàm inter ſe per omnia convenire, & quod mirum mihi videbatur, illos etiam, qui in alijs ſcholaſticis materijs acriter inter ſe diſceptant, ut

ſunt

ſunt Scholæ Thomiſtarum, Scotiſtarum, Nominalium, & Societatis Jeſu, qui tamen ubi ad dogma aliquod Fidei ventū fuerit, idē omnino tenent, idem docent, idem profitentur. Id ipſum obſervavi in ſcriptis veterum SS. Patrum. Licet ij diverſis temporibus & remotiſſimis in partibus vixerint, ac ſcripſerint; Ut Ignatius & Chryſoſtomus Antiochiæ, Athanaſius & Teleſphorus Alexandriæ, Macarius & Cyrillus Hieroſolymæ, Proclus Conſtantinopoli, Gregorius & Baſilius in Cappadocia, Juſtinus Athenis, Dyoniſius Corinthi, Ephrem in Syria, Cyprianus, Optatus & Auguſtinus in Africa, Epiphanius in Cypro, Ambroſius in Italia, Irenæus in Gallia, Oroſius & Iſidorus in Hiſpania, Beda, in Anglia. E contra verò cùm contuliſſem Acatholicorum modernorum ſcripta, cum doctrina vete-

rum

rum Sanctorum Patrum, in tantùm eos ab illa recessisse comperi, ut toto cœlo ab eadem distent :Combinavi dein ipsos scriptores Acatholicos inter se, & maximam discrepantiam in dogmatibus Fidei inter illos, clarissimè deprehendi : dum non tantùm Calvinistæ in Lutheranos, & vicissim Lutherani in Calvinistas, ac utrique in Puritanos, Arianos, & Anabaptistas insurgunt, sed etiam illi, qui sub eodem Titulo comprehenduntur, mirum in modum inter se digladiantur, quo ad Fidei suæ Dogmata. Et aliud sentiunt, tenent, ac docent, circa eadem, rigidi Calvinistæ, aliud molles Calvinistæ, aliud Remonstratenses, aliud contra Remonstratenses, aliud Puritani, aliud Presbyteriani. Et aliud Lutherani Wittembergenses, aliud Regiomontani, aliud in Svecia, aliud in Hungaria, aliud in statu Brandeburgico, aliud in Anglia: Aliud idem tenent hoc sæculo, aliud tenuerunt priori sæculo, aliud ad initium Lutheranismi, aliud in ejusdē progressu. Quam igitur causam adferre potuissem, in extremo die Judicij, si tot ac tantis hominibus Ecclesiæ, tenebricosos homulos, pauculos minùs doctos, minùs probos, ac hos inter se divisos, antetulissem? Potiùs igitur illis adhærendum, & hos reijciendos judicavi.

CONSIDERATIO XLII.

SEd licèt hi omnes tacuissent, ipsi tamen lapides & res cunctæ vetustatem aliquam habentes, mihi loquebantur, & veritatem Fidei Romano-Catholicæ inclamabant & inculcabant. Consideravi enim templa antiquissima, Electiones Cæsarum & Regum, eorumq; inaugurationis ritum, veterum Cæsarum ac Regum

Regum ſtatuta & Articulos, antiquiſſimarum Academiarum Chriſtianarum conſvetudines ac Leges: Nationum ac Populorum ad Chriſtianitatem converſiones, marmoribus inciſas inſcriptiones, omnium ſæculorum à Chriſto Nato Hiſtoricos & Annales, geſta & res memorabiles omnium temporum, à quibus cœpit promulgari Chriſtiana Fides; Ephemerides & in ijs Feſta Sanctorum & denominationes ſolemniorum dierum, per annum, quæ etiam apud ipſos Acatholicos in uſu ſunt, cujuſmodi ſunt: Dominicæ, Quadrageſimæ, Quinquageſimæ, Sexageſimæ, Septuageſimæ, Dominica in Albis Quaſimodogeniti, Jubilate, Cantate, Rogate &c. Quæ omnia mihi inclamabant non aliam unquam Religionem in Chriſtianitate imis radicibus inſediſſe, quàm Romano-Catholicam: Convincentem

tem proindè habui rationem, cur vetuſtati adhærerem & nuper natas novitates rejicerem.

CONSIDERATIO XLIII.

Septemdecim jam ſæcula prætcriêre quibus Eccleſia Romano Catholica impugnata fuit à crudeliſſimis Tyrannis, à Mahometanis, à Paganis & Gentilibus, à Schiſmaticis, à tam diverſis hæreſibus, ſemper tamen manſit, & nunc quoq; manet invicta, inſuperabilis, viſibilis & florens, quin in dies magis & magis augetur, creſcit, & propagatur. E contra verò tot, ac tam variæ exortæ fuerunt hæreſes, quæ quidem videbantur potentiſſimæ, & diffundebantur inſtar torrentis, omnes tamen ſenſim ſine ſenſu interîere & perîere, ac penitus defecêre. Tales ex g. hæreſes fuêre; Manichæorum, Donatiſtarum, Pelagianorum

uorum, Iconoclastarum & aliæ quàm plurimæ, Quid indè conclusi? Non aliud quàm quòd Ecclesia Romano-Catholica fundata sit à Christo in petra, & de qua Christus prædixit: Quod neq; portæ inferi prævalebunt adversùs eam: aliæ verò sectæ ædificatæ fuerint ab hominibus & in arena, & descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in illas & ceciderunt, & fuit ruina illarum magna; imò & per se corruerunt multæ, & modernæ quoque successu temporis corruent. Juxta illud dictum Salvatoris: *Omnis plantatio quam non plantavit Pater meus Cœlestis, eradicabitur.* Malui igitur me recipere in illam domum, quæ fundata est in Petra, quàm in aliquam illarum quæ ædificatæ sunt super arenam, & proximam minantur ruinam.

CON-

CONSIDERATIO XLIV.

SÆpiùs perlustravi ex professo Bibliothecas tam Catholicas quàm Acatholicas, & in Catholicis observavi tria genera, seu classes librorum per longissimas series dispositorum, ex quibus in Bibliothecis Acatholicis, inter libros ab ipsis conscriptos, nec vestigium quidem exstabat. Quarum trium classium in Bibliothecis Catholicis. Prima erat sub Titulo *Vitæ Sanctorum & Sanctarum.* Plurimæ hæ erant, ex omni statu Fidelium. Erant inter eas Vitæ Sanctarum Virginum innumerarū. Sanctarum item Viduarum, Episcoporum, Eremitarum, Religiosorum, Monialium, Martyrum, Virorum Apostolicorum. SS. Regum & aliorum Sanctorum Confessorum, in quibus continebantur admirandæ eorum ac heroicæ virtutes, vitæ

inno-

innocentia, morum Sanctitas, devotio erga Deum, charitas erga proximum, ac omnis vitæ Christianæ perfectiones. Et recogitabam ac apud me concludebam, illam Religionem indubitatè veram esse; in qua fuêre hæ Sanctæ personæ, tantarum virtutum, ac tantæ perfectionis. Non potest siquidem mala arbor bonos fructus facere Matth. 7. v. 18. & v. 20 Et ex fructibus eorum cognoscetis eos. Atque assumebam. Atqui hæ omnes Sanctæ personæ vixerunt & mortuæ sunt in Fide Romano-Catholica. Undè necessariò inferre debui. Ergo Fides Romano-Catholica est vera.

Altera autem classis librorum erat sub Titulo *Libri Ascetici*, in quibus comprehendebantur saluberrimæ spirituales doctrinæ, de exercitio virtutum Christianarum, & perfectione vitæ, de Imitatione Christi, de mundi contemptu & vanitate, de amore Dei & charitate proximi, de dilectione inimicorum & condonatione injuriarum, de humilitate profunda, de castitate intaminata, & mentis ac corporis angelica puritate, de conformitate humanæ voluntatis cum Divina, de meditatione quatuor Novissimorū, & peccatorum gravitate, deque praxi omnigenæ pietatis, ac devotionis.

Tertia classis erat sub Titulo *Morales Theologi*, qui fuse tractant de observatione decalogi, & Legum Divinarum, de restitutiune rerum alienarum & iniquè possessarum, & refusione damnorum per nos alteri causatorum, de Sacramentorum usu & administratione debita, deq; alijs rebus ad dirigendam conscientiam spectantibus.

In Bibliothecis verò Acatholicis, nullos

nullos similes libros reperire potui; Non vitas *Sanctorum & Sanctarum*, quia nullos Sanctos vel Sanctas habent. Non *Libros Asceticos*. Nihil enim libri eorum habent de perfectione, quam neç ex nomine noverunt. nihil de Imitatione Christi, quam dicunt esse impossibilem, nihil de exercitio virtutū, & bonorū operum, quæ inutilia esse ad vitam æternā judicant, nihil de castitate & continentia ad cujus vel nomen exhorrescunt, nihil de pœnitentia agenda, ad quam ajunt sufficere, siquis credat Christum pro peccatis nostris æterno Patri satisfecisse: Theologia Moralis apud illos nulla est. Utpotè qui docent Præcepta Decalogi servari non posse: peccata omnia esse æqualia: peccata prædestinatorum apud Deum non reputari pro peccatis: neminem damnari nisi ob peccatum infidelitatis. Et alia

alia his similia, quæ Caro & Sangvis illis suggerit, & non Pater cœlestis ijsdem revelavit, suntque non vitæ spiritualis, sed brutalis & animalis principia, omnis laxitatis, & licentiosæ vitæ, ac libertatis carnis, occasionem præbentia.

CONSIDERATIO XLV.

Contuli etiam conventicula Acatholicorum & specialiter illa in quibus cusæ sunt confessiones: Augustana, Helvetica, Genevensis, Anglicana, cum antiquissimis & Generalibus Concilijs Ecclesiæ Romano-Catholicæ, sed quæ poterat esse comparatio inter Lucem & tenebras? ad Concilia, siquidem Generalia Ecclesiæ Romano-Catholicæ, convocari solent Episcopi totius orbis, summi ex omnibus nationibus Theologi, Legati & Oratores, Regum & Cæsarum, tractantur negotia

gotia ſuma cum maturitate, accuratiſſima cum diſcuſſione, cum conſideratiſſima deliberatione, ac controverſiarū unanimi definitione & deciſione, & decretorum à Fidelibus univerſali acceptatione; celebrantur longiſſimo tempore, ac ſubindè annis & annis, ut res controverſæ meliùs diſcutiantur, ventilentur, examinentur, ac ſemel definitæ non amplius in dubium revocentur. Quid autem conventicula Acatholicorum? Accipiamus in Exemplum, conventiculum Auguſtanum in quo cuſa eſt confeſſio Auguſtana? Hæc confecta eſt paucorum, vix Theologiâ tinctorum conſilio; & ſcripta eſt cum magna feſtinatione, & celeritate, & quidē in diverſorio publico, interfuêre illi ſolùm unius nationis, Germanicæ ſcilicèt viri, ijq; pauculi, præoccupati jam prius alijs opinionibus, homines animi elati, carnis li-

bertati, & vitæ licentioſæ addicti, eadē à pauculis civitatibus & Principibus eſt acceptata, à pluribus rejecta, ſæpius mutata & vitiata. His utrinq; conſideratis, quomodo potui non ſtare eorum potiùs, quàm horum judicio, in deciſione rerum controverſarum Fidei?

CONSIDERATIO XLVI.

Conſiderationem hanc, feci circa conſcientias; Catholicā & Acatholicam; Eſt autē conſcientia actus intellectûs ſeu rationis, qui dictat nobis vel advertit, aliquid licitum vel illicitum eſſe, adeoq; agendum vel omittendum, eſtq; proxima & immediata voluntatis noſtræ Regula. Jam videamus quænā ſint hæ Regulæ dirigentes voluntates, ex doctrina Romano-Catholicorum, & ex doctrina Acatholicorum.

Ex doctrina Romano-Catholi-

corum, sunt hæ: Omne peccatum est cavendum, & in libero arbitrio est hominis adjuvante Dei Gratia, ut peccet vel non peccet.

Omne peccatum mortale, meretur pœnam æternam, & unum illorum sufficit ad æternam damnationem.

Peccatum pro nulla re hujus mundi est faciendum, ita, ut præstet millies mori, quàm unicum peccatũ committere etiam minimum.

De omni peccato etiam levissimo, ac verbo otioso danda est Deo ratio.

Non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.

Post grave peccatum commissum nihil restat, quâm vel Infernus vel pœnitentia.

Nullum opus honestum supernaturale est, quod non meretur Gloriam & gratiam supernaturalem aut illius augmentum.

Omnia

Omnia peccata mortalia; sunt in Confessione aperienda, ac Sacerdoti manifestanda, & plura his similia.

Acatholicæ autem doctrinæ, hæc sunt conscientiæ dictamina.

Præcepta DEI est impossibile servare.

Unusquisque tenetur se credere salvandum vel prædestinatum.

Talibus qui hæc credunt, DEUS non imputat ullum peccatum.

Propter nullum peccatum damnatur homo, nisi propter peccatum infidelitatis.

Bona opera non sunt meritoria vitæ æternæ.

Pœnitentia pro nostris peccatis non est necessariò agenda, siquidem Christus jam suá morte & sangvine satisfecit pro nobis.

Non est in nostra potestate peccata cavere.

Nemo

Nemo obligatur ad ſua peccata confitenda: Sola fides ſufficit ad ſalutem.

Jam quis conſideret & perpendat, his principijs, qualiſnam conſcientia formabitur ad evitandum malum & faciendum bonum? Cum tamen principia Catholicæ doctrinæ id unicum præſtare conentur, & præſtare poſſint. Convictus proindè fui potiùs conſcientiam Catholicam ſequi, quàm Acatholicam.

CONSIDERATIO XLVII.

VEhementer & illud mihi diſplicuit in Prædicantibus, quòd in omnibus ſuis concionibus ac ſermonibus, totos quantos ſe occupent in carpendis Catholicis & præſertim in Cæremonijs & ritibus eorum irridendis, interim tamen quæ ſunt graviſſima in ſua Religione, & unicè neceſſaria ad ſalutem populi curandam,

dam, ea penitus diſſimulent, cujusmodi ſunt: Quòd ipſi non ſint veri Sacerdotes utpotè non habentes poteſtatē conficiendi Corpus & Sanguinem Chriſti in Euchariſtia: neq; poteſtatem dimittendi peccata, in quibus tamen Sacerdotalis muneris officium conſiſtit. Undè fit ut graviter decipiatur populus, putans ſe ſub utraq; ſpecie accipere Corpus & Sangvinem Chriſti; ſic à Prædicantibus dementatus, cum tamen ſub neutra ſpecie accipiat, defectu Sacerdotalis poteſtatis in Prædicantibus, ſed puriſſimum panem, & puriſſimum vinum. Perſvadent item populo ſe nihil docere, niſí quod docuit, & tenuit primitiva Eccleſia Chriſtiana, & Veteres SS. Patres, quod tamen falſiſſimum eſt, & ipſimet conſcij ſunt hujus falſitatis; Non docent ſuos aut peccata cavere, aut pro commiſſis peccatis pœniten-

tentiam agere; Non hortantur eosdẽ ad benè agendum, benè & Christianè vivendum, conformiter ad doctrinam & Exemplum Salvatoris nostri.

CONSIDERATIO XLVIII.

Cúm versarer inter Catholicos, observabam quinam illorum Judicio, censeretur malus, ac tepidus Catholicus, & intellexi illos in hac Classe ab ijs poni: Qui Dei & Ecclesiæ præcepta non observant, in bonis operibus se non exercent Confessionẽ fugiunt, & negligunt, raró Sacris intersunt, ad Sacramentum pœnitentiæ raró accedunt, concupiscentijs suis, & sensibus indulgent, jejunia non observant &c. Et reflexi me ad Acatholicos, inter quos, qui hæc non observant, pro ferventibus Evangelicis & Protestantibus habentur. Et subintuli, ergo infimi

& pessimi Catholici, sunt sicut optimi Evangelici vel Protestantes. Et confirmatus fui in illa gradatione quam aliquando audiverã: Ex pessimo Catholico fit optimus Lutheranus, ex pessimo Lutherano, optimus Calvinista, ex pessimo Calvinista optimus Arianus, ex pessimo Ariano, optimus Machometanus.

CONSIDERATIO XLIX.

PRo motivo conversionis ad Fidem Romano-Catholicam, etiam illud mihi erat: Quòd nunquam observaverim, ideo deficere à Fide Romano-Catholica aliquẽ ad Acatholicos; ut melior fiat, sed præcisè ut libertatem carnis, ac licentiam vitæ consequatur. Undè nullum Religiosum, aut Ecclesiasticum vidi à Catholicis ad Acatholicos transire, cujus prima cura non fuisset ducendi uxorem: & voluptates

carnis sequi. E contra verò qui ex Acatholicis convertuntur ad Fidem Romano-Catholicā observavi evasisse in homines valdè pios & ferventes, Zelosos ac Exemplares, & multos ex ijs mundo valedixisse, & se totos quantos Deo, ac illius servitijs consecrâsse. Atque sic omnis Arbor bona, bonos fructus facit, mala autem arbor, malos fructus facit Matth. 7. v. 17.

Sed & illud mihi mirum videbatur. Quòd cum tam clari Scripturæ Sacræ Textus, sint de necessitate & utilitate Charitatis, Spei, Timoris Dei, Eleëmosynæ & aliorum bonorū operū, ac de necessitate Fidei, Acatholici tamen doceant solam Fidem sufficere ad salutem, licèt hoc nullibi sit in Scriprura Sacra. Sicut enim de Fide testatur Scriptura: *Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad Justitiam.* Item *Fides tua te salvum fecit.* Idem etiam de Spe testatur eadem Scriptura: *Multa flagella peccatoris, sperantem autem misericordia circumdabit.* Psal. 13. v. 10. Item: *In te sperabo non confundar in æternum.* Item *Spes autem non confundit.* Item *Omnis qui habet spem in eo, sanctificat se.* 1. Joan. 3. v. 3. Et de Charitate *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multùm.* Luc. 7. v. 42. Et *Charitas cooperit multitudinem peccatorum.* 1. Petr. 4. v. 8. Et de observatione mandatorum. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Et de alijs bonis operibus. *Et qui bonum egerint, ibunt in vitā æternam.* De Pœnitentia. *Nisì pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.* Misericordia. *Misericordiâ & veritate redimitur iniquitas* Prov. 16. v. 6. Eleëmosyna. *Eleëmosyna ab omni peccato, & à morte liberat.* Item *quod superest date Eleë-*

mosy-

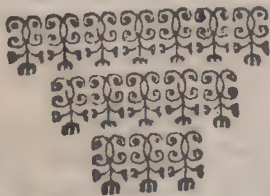
mosynam, *& ecce omnia munda sunt vobis*. De Condonatione inimicorũ. *Dimitite & dimittemini.* Luc. 6. v. 37. *Si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater vester delicta vestra.* Matth. 6. v. 14. Meliùs ergo & tutiùs esse judicavi Doctrinam Catholicorum sequi, qui docent: Fidem quidem necessàriam esse ad salutem, sed non excludi Spem, & Charitatem, aliaque bona opera. Nam ut S. Paulus habet: *Fides, Spes & Charitas tria hæc*, (*necessaria sunt ad salutem*) Et alibi sic: *Si Fidem habeam, ita ut montes transferam, Charitatem autem non habuero, nihil sum.* Si autem hoc admittatur (uti admitti debet) Igitur falsum est quod *sola Fides* sufficiat ad salutem. Falsum item, quòd alia bona opera non sint utilia ad salutem. Falsum deniq; quòd omnia nostra bona opera sint peccata, peccata siqui-

siquidem non sunt utilia ad salutem, sed sunt media ad æternam damnationem.

CONSIDERATIO L.

NOn paucos observavi Acatholicos, qui estò in vita fuerint pertinacissimi in suis sectis, postea tamen ubi ventum est ad articulum mortis convertebantur, & desiderabant mori in Fide Catholica. E contra nullum Catholicum notavi, qui ad extrema deveniens, optâsset in Religione Acatholica mori, cum tamen in hora mortis maximè aperiantur homini Christiano, mentis oculi, circa ea quæ concernunt æternam animæ salutẽ. Ego autẽ sic vivere statui, sicut vellem mori. Igitur maturè Fidem Catholicã amplecti decrevi. Siquidem sicut mors est certissima, Ita hora mortis est incertissima. His accessit, quòd Catholici

ci cum quibus de mea converſione egi, hanc dabant mihi aſſecurationem: quòd ſi propter ſuſceptam Fidem Catholicam damnari deberem, ipſi parati ſint pro me in die judicij reſpondere, & damnationem æternam loco mei, vel mecum ſubire. qualem aſſecurationem non potui obtinere vel extorquere ab aliarum ſectarum Prædicantibus; ſi in illorũ ſecta vixero & mortuus fuero. Undè concluſi firmioribus fundamentis niti Fidem Romano-Catholicam quàm alias ſectas à Fide Romano-Catholica alienas.

EPI-

EPILOGUS
SEU
RECAPITULATIO RATIONUM & MOTIVORUM,

Cur Fides Romano-Catholica ſit eligenda & amplectenda ac alijs omnibus modernis Fidei Religionibus præferenda.

Ne temerè vel alios aliquos ob fines, vel vanas ſpes, putetis me Fidem Romano-Catholicam amplexum fuiſſe, & veſtras tanquam falſas ac impoſtorias Religiones rejeciſſe, Sodales Amici mei Cariſſimi, Rationes & Motiva meæ converſionis vobis hîc in compendio adduco, & recapitulo.

Sum

Sum igitur ex veſtra (quam quidem vos, malè perſvaſi Evangelicam vocatis) religione, ad Fidem Romano-Catholicam converſus.

Primò ex eo, quod vos Lutherani & Calviniſtæ in Hungaria, unum ſtatum Evangelicum conſtituere vultis, quod ſanè mihi videbatur eſſe inconceptibile. Cùm enim in multis articulis Fidei, inter vos difformes & prorſus oppoſiti ſitis, capere planè non potui, quomodo ambæ veſtrœ inter ſe contrariæ doctrinæ, poſſint eidem Evangelio eſſe conformes? Quæ enim ſunt diverſa inter ſe, eadem uni tertio, per omnia non poſſunt eſſe conformia, utì ipſum lumen rationis dictat.

Secundò. Quod ſi autem alterutra ex his duabus Religionibus eſt cōformis Evangelio, adeoq; Evangelica, deberet id probare una V.G. Lutherana, de ſua Religione tali argumento, quo Calviniana Religio non poſſet æquè ac eodem jure uti pro probanda ſuaReligione quòd ſit Evangelica; Et è contra. Tale autem argumentum neutra pars poteſt pro ſe adducere. Ergo non habui rationem, cur potiùs deberem eſſe Lutheranus, quàm Calviniſta, nec è contra, & cur potiùs hanc, quàm illam judicarem eſſe Evangelicam.

Tertiò. Quia non vidi rationem, cur ſoli Lutherani vocent ſe *Evangelicos*, & Calviniſtæ *Reformatæ Religionis*, & non debeant ſic vocari etiam Anabaptiſtæ & novi Ariani ſeu Unitarii. Ab illis ſiquidem non adfertur tale argumentum, hujus denominationis, quod ab his, non poſſit æqué ac eodem jure pro ſuis ſectis applicari. Cum igitur non ſit major ratio pro Lutheranis vel Calviniſtis, quàm pro Anabaptiſtis & Arianis, vel quibuſvis modernis ſectariis

ctariis, quos Lutherani ac Calvinistæ excludunt ab his novitiis Titulis, ipsi quoque Lutherani & Calvinistæ, nec quo ad rem, nec quo ad denominationem, possunt dici Evāgelici, vel Reformatæ Religionis. Ergo meritò has omnes sectas, utpoté earundem quisquiliarum, rejeci.

Quartò. Quia constabat mihi multos, qui in Fide Romano-Catholica vixerunt & mortui sunt, salvatos esse ut vosmetipsi id fatemini. An autē aliquis sit salvatus ex aliis modernis sectis, nec quidem vobis ipsis constat. Securiorem igitur viam ad salutem volui mihi eligere.

Quintò. Imò hinc inferebam, vel ex eo Romano-Catholicam Fidem esse veram: Nam sine vera fide non potest quis placere Deo, omnis autem qui salvatur placet DEO. Ergo cùm multi salvati sint in Fide Ro-

mano-

mano-Catholica, eam veram Fidem & salvificam oportet esse.

Sextò. Indé ulterius deducebam. Quòd cum Romano-Catholica Fides sit salvifica adeoquè vera, omnes ab ea diversæ, Religiones sint falsæ, siquidem una tantùm Fides est vera ac salvifica, sicut unus tantùm est verus DEUS.

Septimò. Quia Catholicos posse salvari in sua Religione non solùm ipsi Catholici constanter asserunt, sed Acatholici etiam ultra concedunt. In alia autem Religione aliquem salvari posse, soli Acatholici, idq; singuli de suis sectis ominantur & dicunt, quod Catholici absolutè negant. Id verò quòd utraq; pars etiam sibi adversa concedit, certius est, quám id quod una tantum asserit, altera autem negat omninò. Ergo securiùs operari volens rationabiliter feci, quòd Fidem Ro-

mano-

mano-Catholicam, cæteris omnibus prætulerim.

Octavò. Quia consulendo veterum ac primitivæ Ecclesiæ SS. Patrum scripta, ab iisdem solam Romano-Catholicam intellexi extolli, svaderi, laudari, reliquas verò omnes ab ea alienas reiici & damnari. Horum igitur prudentissimum consilium ac judicium statui sequi.

Nonò. Quia omnes Sancti & Sanctæ, qui & quæ fuerunt ab instituta Ecclesia â Christo usque ad præsens Tempus, fuerunt ac vixerunt in Ecclesia Romano-Catholica.

Decimò Quia in Testimonium veritatis hujus Religionis, subierunt tot millia Martyrum, durissimam mortem ac sangvinem suum profuderunt.

Undecimò. Quia omnes qui qui hanc Ecclesiam impugnarunt, & ab ea recesserunt, ut Arius, Machome-

tes, Pelagius, Marcion, Macedonius &c. æternis ignibus addicti sunt uti & eorum sequaces. Tales autem Hæresiarchæ fuerunt & Lutherus ac Calvinus, ac alii Inventores modernarum sectarum; nolui proindè me periculo æternæ damnationis illos sequēdo exponere, neque enim vidi rationem, Cur Pelagius & Arius sint Hæresiarchæ & non Lutherus ac Calvinus.

Duodecimò. Quia Romana Fides fuit eadem cum Fide S. Pauli, ipso S. Apostolo attestante. Ad Rom 1. v. 2. Cur igitur debuissem quærere aliam Fidem, quàm quæ fuit S. Pauli.

Decimotertiò Quia si Romano-Catholicam Fidem, non præelegissem, nunquam electionum inter alias Religiones Fidei, finem cum animæ meæ quiete fecissem, semper enim dubitassem, quœnam ex tòt ac tam variis sectis sit vera fides ac salvifica.

Decimoquartò. Quia doctrinæ aliarum Religionum continent plurima paradoxa incredibila, & rectæ rationi prorſus difformia,ut patet ex conſideratione 15. 16. 17. & 18.

Decimononò. Quia omnes modernæ Religiones diverſæ â Religione Romano-Catholica ſunt novæ & tales quas nemo tenuit, docuit, aut ſecutus eſt, ante annū 1517. ut patet ex Conſideratione 19. & 20.

Vigeſimò. Quia omnes hæ novæ Religiones,ſunt tantum ex antiquis hæreſibus jam pridem ab Eccleſia diverſis temporibus condemnatis conſarcinatæ, & quidē ineptiſſimè.

Vigeſimoſecundò. Quia ſoli Eccleſiiæ Romano-Catholicæ conveniunt & quidem amptiſſimè, *Notæ* veræ Chriſti Ecclesiæ, nempe quod ſit *una, Sancta, Apoſtolica & Catholica ſeu univerſalis,*

Vigeſimotertiò. Quia ad hanc ſolam

lam converſæ ſunt, & defacto convertuntur omnes gentes & populi, ex Gentiliſmo & Paganiſmo ad eandem.

Vigeſimoquartò. Quia anteſignani modernarum Religionum, nullo ſigno ſeu miraculo, probârunt vel probare poterant ſe à Deo miſſos: ad Reformationem Eccleſiæ.

Vigeſimoquintò. Quia ijdem Anteſignani fuêre homines carnales, votifragi,Apoſtatæ, impij, blaſphemi ac ſcurriles.

Vigeſimo ſextò. Quia hæ Religiones nunquam laborant in Gentilium adChriſti Fidem converſione, ſed solùm in tepidorum Catholicorum perverſione.

Vigeſimoſeptimò. Quia in Romano-Catholica Eccleſia, multæ perſonæ ex utroque ſexu etiam maximi ſtēmatis, & ſummarū divitiarū, ſe obſequijsDivinis ultrò conſecrāt,

vitamqué suã in paupertate voluntaria, & intaminata castitate transigunt. In alijs verò Religionibus fidei, nemo magnarum fortunarum statum Prædicantium assumere dignatur, nemo ex his se ad continẽtiã resolvit, unde constat horũ plerosq; ex sola necessitate munus hoc obire; illos verò ex amore solius Dei & salutis animæ suæ, & fidei veritate, ad tales status, se Deo cõsecrare.

Vigesimo octavò. Quia cõtinentia quæ est donũ Dei, nulli unquã Prædicanti à Deo confertur, cũ tamen in Religione Romano-Catholica tot sint Religiosi & Religiosæ, quæ nõ tantum continentiam, sed & intaminatã virginitatem, per Dei gratiam usq; ad finem vitæ conservãt.

Vigesimo nonò. Quia scriptores Acatholici, plerisq; Argumentis suis, dum oppugnant Catholicos, ea impugnant, quæ illi non negant (ut sic

sic eos in odium apud plebẽ inducant) & ipsam Catholicam doctrinam prout ea apud eos docetur, vix attingunt, aut attingere audent.

Trigesimò. Quia ijdẽ, contra Catholicos magis Calumnijs & manifestis mendacijs agunt, quàm solidis argumentis.

Trigesimo primò. Quia è contra Acatholici, Catholicorum contra se argumenta, vel non solvunt, vel statim ad aliam controversisticam materiam transeunt.

Trigesimo secundò. Quia novæ hæ Religiones pro libitu suo: Sacræ Scripturæ libros è Canone Sacrorũ librorum eliminant, & alios, pro suo arbitrio vertunt ac interpretantur, & quidem unusquisque juxta proprium suum sensum; cum tamen inter Catholicos, idem est scripturæ Sacræ librorum Canon, eadẽ versio, idem sensus, & eadẽ interpretatio.

Trigesimo tertiò. Quia novæ hæ Religiones in ipsis articulis fidei plurimũ inter se differunt, etiam ij, qui sub eodem nomine continẽtur, imò & in ipsis Catechismis quibus pueris rudimenta fidei traduntur.

Trigesimo quartò. Quia ipsæ Augustanæ confessiones, quas pro fundamento suæ Religionis Lutherani habent, maximè inter se differũt, & à prima illa originali Augustana confessione discrepant.

Trigesimo quintò. Quia novæ hæ Religiones aperiunt latam ac spatiosam viam, ad omnem licentiam carnis & voluptatum, cum tamen Christus docuerit arctam esse & angustam viam ad Cœlum.

Trigesimo sextò Quia earundem defensores plurima scripturæ sacræ loca ac Textus detrũcant, aliqua addunt, & ea ex suo proprio sensu interpretantur, insuper aliqua depravant

vant & corrumpunt, vide Considerationem XXXVI.

Trigesimo septimò. Quia Religiones à Romano-Catholica alienæ, non sunt institutæ à Christo, nec habent successionem suæ doctrinæ, & Pastorum, à temporibus Apostolorum.

Trigesimo octavò. Quia in scripturæ sacræ interpretatione inter se discrepant, ut patet ex Consideratione 38. 39. 40.

Quadragesimo primo. Quia omnes res vetustæ, omnia veterum scripta, solam Romano-Catholicam Ecclesiam fuisse in Christianitate radicatam & firmatam testantur.

Quadragesimo secundo. Quia Romana Ecclesia esto hactenus fuerit, jam inde à sui initio oppugnata à diversis Tyrannis, Ethnicis, Paganis & hæreticis, semper tamen mãsit inconcussa & nunc quoque manet,

net, cùm tamen hæreſes aliæ, ſicut exortæ ſunt, ſic etiam interierunt.

Quadrageſimo tertio. Quia apud Acatholicos nulla eſt doctrina aſcetica, hoc eſt talis, quæ tractaret de perfectione & exercitio virtutum Chriſtianarum, uti nec, ulla ſcientia de rebus moralibus ſeu obſervatione legum Divinarum, ſed omnia permittuntur deſiderijs & concupiſcentijs depravatiſſimæ naturæ humanæ.

Quadrageſimo quarto. Quia conciliabula Acatholicorum etiam illa: in quibus modernarum Religionū cuſæ ſunt confeſſiones ſeu profeſſiones, nec quidem minimam comparationem habere poſſunt ſive quoad doctrinam, ſive quoad ſanctitatem ac virtutes, ſive quoad nationum varietatem cum concilijs Generalibus Eccleſiæ Romano-Catholicæ, & Patribus qui eiſdem interfuerunt. *Qua-*

Quadrageſimo quinto. Quia principia Acatholicorum non ſunt apta ad formandam conſcientiam bonā, homine Chriſtiano dignam.

Quadrageſimo ſexto. Quia Prædicantes earum, ſolùm ea proferunt, quæ ſunt in contemptum Religionis Catholicæ, alia autem quæ ſunt in ſua Religione graviſſima, & in perditionem manifeſtam animarū ipſis ſubjectarū, penitus diſſimulāt.

Quadrageſimo ſeptimo. Quia ij qui inter Catholicos judicantur eſſe peſſimi & tepidiſſimi, inter Acatholicos judicantur eſſe optimi & ferventiſſimi.

Quadrageſimo octavo. Quia nemo eſt, qui ex Fide Romano-Catholica deficit ad alienas Religiones modernas, ex eo ut in ijs fiat melior, ſed ut laxiùs & licētioſiùs vivere poſſit.

Quadrageſimo nono. Quia cùm tam clara ſint Teſtimonia Scripturæ

 Sacræ,

Sacræ, de Spe, Charitate, pœnitentia, Eleemosyna, & operibus misericordiæ; quòd sint proficua ad vitam æternam obtinendā, ac de ipsa Fide. Hæc tamen omnia contemnūt moderni Novatores, & solùm fidem ad salutem sufficientem esse docent.

Quinquagesimo. Quia etiam pertinacissimi Hæretici sæpius desiderant mori in Fide Catholica ac etiam moriuntur. Nullus autem Catholicus optat mori in fide à Romano-Catholica aliena.

His addo. Quod mihi vehementer semper displicuit in Prædicantibus sectariorum, qui dum merita Christi ac satisfactionem, mirè extollunt, imitationem vitæ illius, auditoribus suis proponere aut svadere penitùs negligunt, quin eisdem prætensionem & ansam præbeant, ut de cavendis peccatis, & pœnitentia agenda, pro com-

commissis, minimè sint solliciti, uti & de exercitio virtutum ac bonorum operum, id pro se allegando, quod Christus Dominus abundè jam sua morte sanctissima pro peccatis nostris satisfecerit, & Regnum Cœlorum nobis promeritus sit. Atq; sic Passionem ac mortem Christi, ac illius satisfactionem, in vitæ licentiam sibi assumunt. Orthodoxa autem doctrina est: Christi quidem mortem ac Passionem esse sufficientissimam ex se, pro peccatis nostris, & totius humani generis, ac infiniti prorsus meriti extendentis se ad omne omninò præmium possibile, nihilominus Christum voluisse, illius fructum applicare nobis, ita ut nos imitando virtutes illius, ejusdē Passioni cooperemur. Duplex siquidem fuit Finis, adventûs Christi Domini, in hunc Mundum;

dum; primus erat ut pro peccatis nostris satisfaceret & ab æterna damnatione, nos eriperet. Alter verò; ut perfectissimum omnium virtutum exemplar nobis daret, & ad sui imitationem nos adduceret, Quem finem ipsemet Christus his verbis declarat. *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Joan 13. v. 15. Et apud Matthæum 11. v. 29. *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Et S. Petrus primâ Capit. 2. v. 21. *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplū, ut sequamini vestigia ejus.*

Hîc ego jam vos alloquor, olim mei in Religione Consodales & nunc quoq; amici, cognati & patriotæ charissimi, atq; per Deum obtestor, per quinque vulnera Christi ac sangvinem illius pretiosissimum quô redempti sumus, per-

perq; salutem animæ vestræ æternam, obsecro. Nolite certam viam ad cœlum relinquere pro incerta. Récogitate ad quam fidem Antecessores vestri & primi Christiani nationis vestræ ex Gentilismo conversi sunt. Perpendite in qua fide Sancti illi, quos etiam vos pro talibus habetis vixerunt. Considerate hæc motiva meæ cōversionis, vobis sincerissimo affectu allata: & revertimini ad fidem veterem, ad viam Patrum, ad semitas Sanctorum, ad Religionem illam quæ tot sæculis viguit, cujus veritas tot Martyrum sangvine firmata est. Quam omnes Sancti veteres Patres primitivæ Ecclesiæ defendunt & approbant, contra quā nec portæ inferi (ex ipsius Christi promissione) prævalebunt. Consulite animabus vestris. Habete præ oculis salutem animarum vestra-

ſtrarum. Quid enim proderit homini ſi univerſum mundum lucretur & animæ ſuæ detrimentum faciat, aut quam dabit commutationem quis pro anima ſua? Unicam habemus animam, de cujus æterna fœlicitate hîc agitur. Salus æterna non acquiritur ſine vera fide. Fides autem vera, eſt unica, quæ non eſt alia quàm Catholica. Hanc ergo ſequimini, meque in ea complectenda imitemini. Deus det vobis hanc gratiam, ut per veram Fidem unanimiter ambulemus ad felicem æternitatem.

Omnis plantatio quam non plantavit Pater meus Cœleſtis eradicabitur. Matth. 15. v. 13.

FINIS.

90

atinus Poloc

D. L.

nus Bełzensis

tinus Bełzens

